

50
at
SATURDAY 14 DECEMBER 1929 - No. 50

PANORAMA

20
ct

VOOR HERSTELLENDEN
EN TER VOORKOMING VAN
OVERSPANNING
V · I · T · O · P · H · O · S
HET VERSTERKINGSMIDDEL
VOOR ALLEN
VERT.: N. V. AMSTERDAMSCH E CHININEFABRIEK

LEVENSVZERKERING MAATSCHAPPIJ
„HAARLEM”
OPGERICHT 1873
HAARLEM - WILSONSPLEIN 11
S L U I T
ALLE SOORTEN LEVENS-, PENSIOENEN- EN
VOLKSVERZEKERINGEN

IDO-MAGNESIA

Bevordert ten zeerste de stofwisseling, werkt zuurbindend en zachtlaxerend.

INCITAMIN

Organo-therapeutisch geneesmiddel ter behandeling van wonden, die slechts langzaam en moeilijk genezen. Brandwonden, Röntgen- en Radiumwonden, Ulcera cruris en verschillende gevallen van Eczemen.

Verkrijgbaar in alle Apotheken.

Vertegenwoordigers voor Nederland en Nederlandsch-Indië:

N.V. AMSTERDAMSCH E CHININEFABRIEK-AMSTERDAM W.

Tandaanslag

moet tweemaal daags verwijderd worden.

De tandheelkundige wetenschap weet dat de schitterende blankheid aan tanden ontnemt. Het is de tandaanslag. Voel eens met Uw tong langs Uw tanden. Wanneer ge een kleverig laagje voelt, dan is dat tandaanslag.

Tandaanslag hecht zich vast aan de tanden en trotseert borstelen. Het werkt zich in de tandholten vast en blijft daar zitten. Daarna verhardt het tot tandsteen. De zuren, die bederf veroorzaken, worden

daardoor in voortdurend contact met het glazuur gehouden.

Pepsodent krult eerst dezen tandaanslag om en verwijderd hem daarna zonder het glazuur te beschadigen.

Verwijderd den tandaanslag op deze wijze gedurende tien dagen. Een aangename verrassing wacht U dan! Uwe tanden zullen weer blinkend wit worden, terwijl Uw glimlach in aantrekkelijkheid wint! Neemt een proef. Koopt nog heden een tube.

Pepsodent
GEDEP.
HANDELSMERK

De Tandpasta die den aanslag verwijderd.

Aanbevolen door vooraanstaande Tandartsen over de geheele wereld.

3041

Herinneringen

aan lang vervlogen tijden worden bij U opgewekt door het verfrissende en welriekende parfum van het **Old Cottage Lavender Water**

Het is de verrukkelijke geur, die U het beeld van een oud-Engelschen tuin voor den geest toovolt. Algemeen geliefd bij personen van goeden smaak. Eischt van Uw winkelier uitsluitend de sierlijke ouderwetsche groene flesch, met het Grossmith's Handelsmerk, alleen dan is U zeker de echte Grossmith's Old Cottage Lavender te ontvangen.

Grossmith's
Old Cottage
Lavender Water

Fabrikanten: **J. GROSSMITH & SON, LTD.** London.
Importeurs: **RICH. WERNEKINCK & CO.** Amsterdam

Rhumtruffels

Iets nieuws van „Droste”: vulling van truffel-chocolade met rhumsmaak.

Droste

„Altijd welkom”

Ziet toe, dat ge Droste krijgt.

J. CERATI
HAARKUNDIGE,
Amsterdam, Zoutsteeg 4
(boven het Bloemenmagazijn).

Het gebruik van mijn haarpreparaten, ondersteund door mijn methode van haarverzorging, geeft bij dagelijksche toepassing onovertroffen resultaten. - Te spreken alle werkdagen van 10-12 en 1-5 uur en des Maandags-, Woensdags- en Vrijdagsavonds van 6-7 uur. 's Zaterdags van 10-12 uur en volgens afspraak.

SOPLA
Houbaerillos 2 1/2 ct.
Sigaren 5 ct.
Dubbele prijs waard.
Massa-productie.
HOUBAER & Co.
Amersfoort

Karel I
Sigaren
de
fijnste.

BRIEF-LESSEN

Opleiding Constructeur, Opzichter, Teekenaar, Uitvoerder, Werkmeester, enz.
Burgel. bouwk. Betonbouw, Waterbouwk. Wegenbouw, IJzerconstruct. Scheepb., Stacius Electrotechn. Werktuig. Gastechniek, Verwarming. Suikertechn. Meubeltechn. Reclametechn.
Prospectus en proefles gratis

ITMO HILVERSUM

Opgewekt

gaat gij door het leven, als U elken dag een glas **KINAWIJN** neemt vóór het eten, van . . .

Den Haag
Tel. 17368
f 1.50 per L. fl.
f 0.80 p. 1/2 L. fl.

Stationsweg 34 - Den Haag
Telef. 17062 - Postgiro 142700

PANORAMA

Abonnementsprijs f 10.40 per
jaar. Losse nummers 20 cent
Buitenland f 13.— per jaar

Zaterdag 14 December 1929 - No. 50

Hotel Verseput, algemeen bekend in het land,
ook om zijn architectonische waarde en de
mooie oude interieurs, in den vernietigenden

VUUR

brand, welke Middelburg geteisterd heeft.
Rechts ziet men de puinhoopen van de Grand
Bazar Français, waar de brand was uitgebroken.

BUITENLANDSCHE NONSENS OVER NEDERLAND

Een vrij onsmakelijk voorval moeten wij berichten uit Raienen (Rhenen, Vianen? red. P.), een kleine stad in Holland. Daar moest n.l. de politie met sabels en revolvers optreden tegen... St. Nicolaas, of juister gezegd tegen een dozijn mannen, die St. Nicolaas voorstelden. De vredelievende kindervrienden hadden twist met elkaar gekregen, waarschijnlijk om vermeende oneerlijke concurrentie of iets dergelijks. De ruzie trok in het kleine stadje begrijpelijkerwijze ieders aandacht, vooral kinderen zagen in het geval een attractie. Onder vroolijkheid, verontwaardiging en hoofdschuddende opmerkingen, al naar de omstanders er op reageerden, werden de Sinten naar het politiebureau gebracht, waar men bijkans cellen te weinig had. Van enkelen der ruziende Sinterklaassen was de staf gebroken en de valsche baard half afgerukt. Ze werden opgesloten in het bureau tot de drift was bekoeld; waarschijnlijk zullen zij voor den vrederechter moeten verschijnen."

De lezers zullen waarschijnlijk even verbaasd zijn als wij, toen wij dit berichtje lazen. Het is verschenen in het plaatselijk dagblad van Nereju, een stadje in Roemenië, vanwaar het ons werd medegedeeld door een abonné, die daar thans reist. Het is een merkwaardig staaltje van fantastische berichtgeving; verwonderen doet het echter niet, wanneer men het relaas leest in het Roemeensche blad, waartoe dit berichtje de redactie aanleiding heeft. Het is al even vreemd als de vreemde ruzie in Rhenen of Vianen, of welke plaats dan ook is bedoeld. Men zal kunnen beoordeelen dat het even ver van de waarheid staat, als ooit eenig Nederlandsch stadje het onverkwikkelijk schouwspel van vechtende Sinterklaassen heeft gegeven.

„Genoemd stadje Raienen telt enkele duizenden inwoners,” aldus de Roemeensche dagbladschrijver, „doch men moet zich niet

verwonderen, dat in zoo'n klein plaatsje meer dan een dozijn Sinten voor de vervulling van kinderwensen zorgen. St. Nicolaas is n.l. in Holland een beroep geworden, een seizoen-industrie, welke belangrijke inkomsten geeft. St. Nicolaas is in dit land aan de Westkust van Europa steeds een zeer populaire figuur geweest bij alle gezindten. De zesde December is een nationale feestdag, een volksfeest van één dag, waarop men aan familieleden, vrienden en dienstboden geschenken geeft, meestal in aardige surprises verborgen. Het is vooral een feest voor de kinderen, die op jeugdigen leeftijd gelooven, dat de Spaansche bisschop in den nacht van 5 op 6 December met zijn knecht over de daken rijdt en ieder meisje of jongen naar verdienste met cadeaux belooft of straft met een roe. Natuurlijk zijn de warenhuizen, speelgoedwinkels, banketbakkers e.d. op dezen tijd berekend. Voor de winkeliers zijn de weken vóór 6 December dan ook een zeer voordeelige tijd.

Dat het waarlijk een algemeene geef- en ontvangdag is, moge blijken uit de volgende bijzonderheden. Weken tevoren bereiden de winkeliers zich op den populaireren feestdag voor, door kolossale voorraden in te slaan. Overal wordt extra-personeel aangenomen. Het verkeer in de grootere plaatsen ondervindt herhaaldelijk stagnatie, alleen door de overmatige drukte van bestelauto's, bezorgers en loopjongens. De wet op de winkelsluiting in Holland wordt twee weken buiten werking gesteld; de neringdoenden mogen hun winkels geopend houden, zoolang zij dat noodig achten, doch het blijkt onvoldoende om bijv. om 11 uur 's avonds te sluiten. In groote magazijnen zoowel als in kleine winkels wordt vaak tot diep in den nacht verkocht, waarna het personeel eenige uren kan

rusten om des morgens 7 uur het werk weer te hervatten. Wie de geweldige drukte in de winkels ziet, verwondert zich dat één klant bediend kan worden, daar de verkoopruimte tot in de verste hoekjes gevuld is met mensen, die kijken, keuren, vragen, koopen, vergelijken en met pakjes beladen door de menigte naar den uitgang wroeten. Ook des Zondags wordt den geheelen dag gewinkeld en gekocht. Gedurende den St. Nicolaastijd worden in alle straten nieuwe winkels geopend, die na Nieuwjaar weder verdwijnen; wanneer men in deze weken vijf à zes van deze winkels exploiteert, maakt men voldoende inkomsten voor het geheele jaar.

Na St. Nicolaas genieten allen, die in het winkelbedrijf werkzaam zijn, een week vacantie.

Het familieleven is op de dagen vóór St. Nicolaas (dat vooral een familiefeest is) vrijwel ontwricht, daar iedereen den vrijen tijd doorbrengt in de winkelstraten, kijkend en koopend. De maatschappijen, die tramlijnen in de steden exploiteeren, laten speciale goederenwagens loopen voor de vele pakjes der passagiers. Een bijzonder en eigenaardig vraagstuk vormen de talloze kisten, dozen en papiermassa's, die in dezen tijd circuleeren. Groote magazijnen laten iederen dag hun voorraad aanvullen, daar hun pakhuizen voor grootere voorraden te klein zouden zijn; op de drukste dagen worden ieder uur hoge stapels kisten en dozen door opkoopters gehaald. Wanneer men daarmee langer wachtte, zouden de kelders en magazijnen te klein zijn

voor het gebruikte pakmateriaal. Het publiek heeft een gemakkelijker, hoewel minder wensche-lijke oplossing gevonden: houten en cartonnen emballage wordt zoo spoedig mogelijk op straat gedeponeerd, met het gevolg dat het trottoir op verschillende plaatsen ver-

HERMAN MOERKERK

sperd is. Daar er geen tijd noch voldoende vervoermiddelen zijn om dezen tijdelijken stortvloed van hout en papier van gemeentewege te verwijderen, weet men geen betere oplossing dan alles in het midden der straat te verzamelen en te verbranden. Het vuur is echter nog niet gedoofd, of op de trottoirs zijn nieuwe barricaden gevormd.

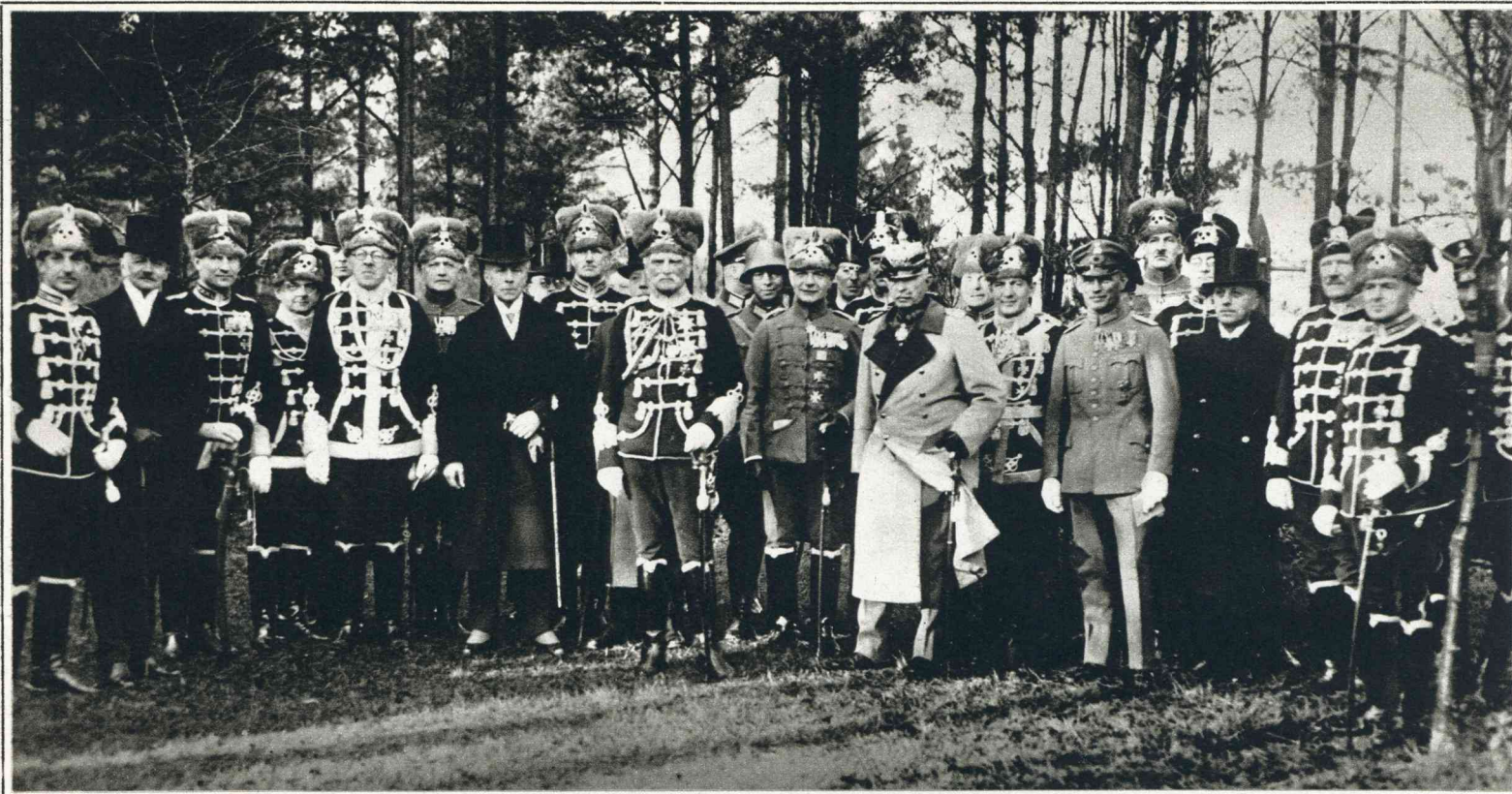
Het vreemdste is echter de Sinterklaas-invasie. Daar men in veel families, terwille van de kinderen, den Sint op bezoek laat komen om de geschenken uit te delen, moet de kindervriend op 5 December alomtegenwoordig zijn. Het gevolg is, dat men 's avonds overal Sinterklaas en zwarte Pieten in auto's en rijtuigen ziet, die vlug van den eenen klant naar den anderen rijden. Sommigen gaan zelfs te voet of per rijwiel, onderwijl repeteerend wat zij tegen de kinderen van de volgende familie moeten zeggen. Behalve deze Sinten voor particulieren, engageert iedere vereeniging en café een Sinterklaas. In drukke straten kan men ze winkel aan winkel vinden, daar bijna iedere zakenman er een in dienst neemt als reclame. Aldus kan het voorkomen, dat een kind glorieus aan een vriendje of vriendinnetje vertelt, dat zij St. Nicolaas gezien heeft, terwijl een ander roept: „Hier is er ook één, en hier ook!”

Tegen het sluitingsuur der winkels is de straat natuurlijk overstroomd van Sinten, die elkaar groeten, de hand geven en belangstellend informeerden, of zij goede zaken hebben gedaan en veel fooien hebben gekregen. Het tijdelijke beroep schijnt zeer winstgevend te zijn, want het is langzamerhand in Holland gewoonte geworden, om voor twee of drie weken de betrekking op te zeggen en St. Nicolaas te worden. Ofschoon er op dit terrein voor zeer velen plaats is, is langzamerhand het aanbod de vraag gaan overtreffen, met het gevolg dat de overheid maatregelen moest treffen om ongeregelde heden te voorkomen, want hoe grooter het aanbod werd, hoe meer de collegiale verhouding tusschen de Sinten te wenschen overliet. Straattooneelen als hierboven beschreven, zijn dan ook geen zeldzaamheden; hoe onverkwikkelijk dit kan worden, zal men zich kunnen voorstellen, wanneer men weet dat in de grootere steden het getal Sinterklaasen in de duizenden loopt! Behalve met dozen en pakpapier in alle kleuren, wordt de straat dan nog gestoffeerd met gebroken staven en roode mantels.”

En dit vreemde verhaal over Nederland in het Roemeensche blad was natuurlijk geïllustreerd met een plaatje van een St. Nicolaas met klompen en een Volendammer muts op!

HERMAN MOERKERK

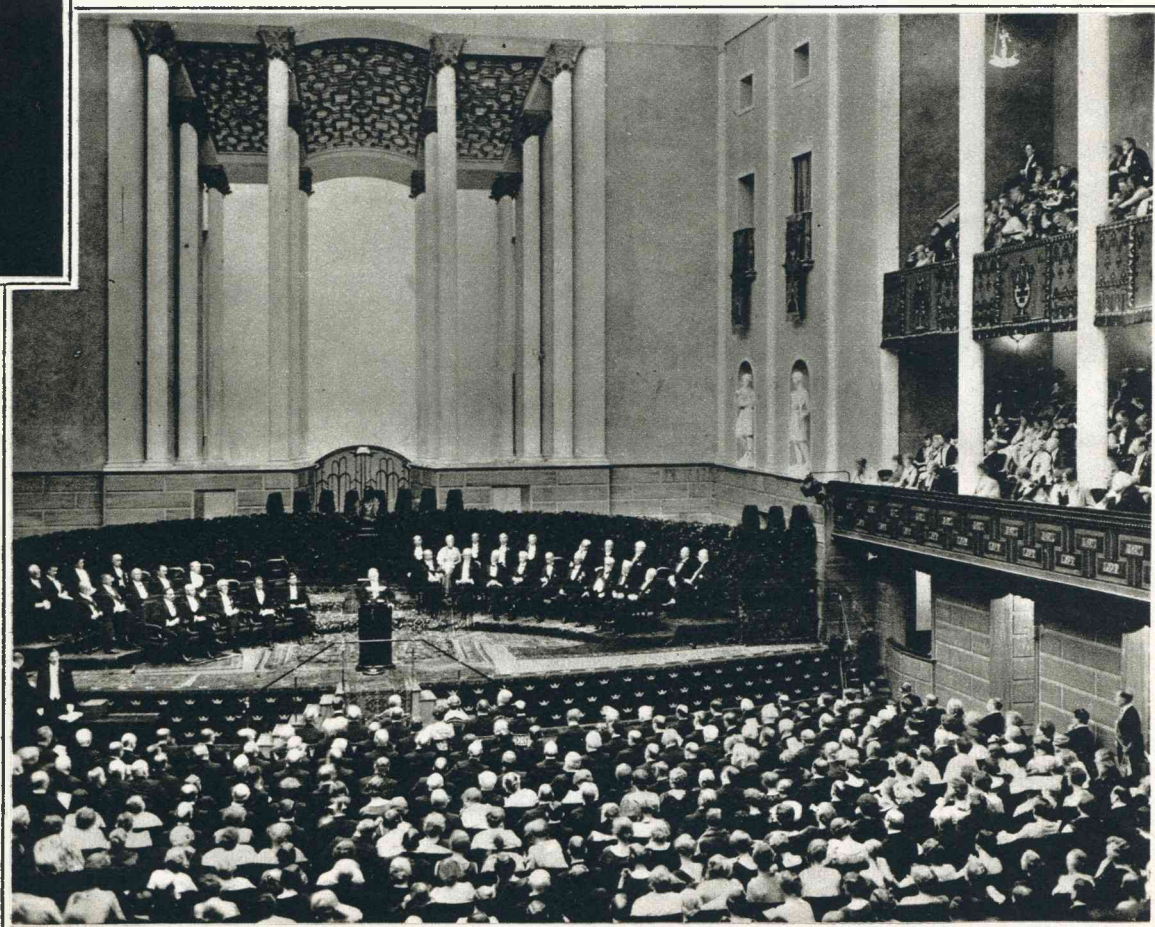
SCHITTERING van uniformen bij de viering van den tachtigsten verjaardag van veldmaarschalk von Mackensen; vele officieren van het vroegere keizerlijke leger kwamen in groot tenue hun voormaligen chef feliciteeren.

FOTO-NIEUWS

EEN POOL-KWESTIE. De Noor Tryggve Gran, een bekend Poolkenner, beweert dat Byrd niet de Zuidpool bereikt heeft. Voor de radio te Berlijn heeft hij zijn twijfel uitgesproken over de persberichten, die op Byrd's mededeelingen over zijn Pool-vlucht zijn verschenen. — Misschien gaat Byrd nu vanaf de Zuidpool met hem debatteeren over de waarheid van zijn berichten.

DE NOBELPRIJZEN. Ieder jaar wordt in het Concertgebouw van Stockholm op 10 December, de sterfdag van Alfred Nobel, een plechtige bijeenkomst gehouden, waar in bijzijn van de Zweedsche koninklijke familie en vertegenwoordigers van Zweedsche kunst en wetenschap de verdeling der Nobelprijzen plaats heeft.

INDISCHE pracht van goud, juweelen en een overdadig-schitterenden hofstoet bij een plechtigen intocht van den Maharadja van Mysore (gezeten op een olifant) in zijn hoofdstad.

Verscheidenheden

TRAINING. Duitsche politiepaarden worden getraind tegen lawaai door een voorbijtrekkend muziekkorps-op-de-hoogste-capaciteit.

DE KOLOS-PRIJSWINNAAR.

Het lieve Jongetje

DOOR

J. VAN TOMPUTTE

Zoo oppervlakkig gezien, leek het een prachtplan; maar wacht u slechts, tot ik u alles verteld heb. We waren in het Zuiden, in Alabama — Bill Driscoll en ik — toen dat ontvoeringsidee ons beving. Het gebeurde, zooals Bill het later uitdrukte, „in een oogenblik van geestelijke afwijking,” maar dat bleek ons naderhand pas.

Bill en ik bezaten een gemeenschappelijk kapitaal van 600 dollar en we hadden juist 2000 dollar meer nodig om een bepaalde actie, meer westelijk, in Illinois, op touw te kunnen zetten. We bespraken samen alle middelen, die ons het benodigd bedrag konden bezorgen; het gemakkelijkst scheen ons tenslotte een ontvoering. Het plaatsje leek er ons zeer geschikt toe: een kleine stad — Summit — met weinig en niet zeer actieve politie. Werkelijk, het plan leék goed.

Als slachtoffer kozen we het eenig kind van een voornaam ingezetene; vooraanstaand, ook op finantieel gebied. Zijn naam was Ebenezer Dorset. Het kind was een jongen van 10 jaar, met een gezicht van een oud mannetje en haar van een kleur, die me bijzonder levendig aan den gekleurden omslag van een magazine deed denken.

Bill en ik schatten Ebenezer goed voor een losgeld van 2000 dollar. Maar, zooals ik zei, wacht u, tot ik alles verteld heb.

Ongeveer 2 mijlen van Summit verwijderd was in de heuvels een hol. Daar sloegen we voldoende provisie op.

In een gehuurd karretje reden we op een avond, na zonsondergang, voorbij het huis van den ouden Dorset. De jongen speelde op straat en gooide een kat met steenen.

„Hei, joggie,” zei Bill, „heb je trek in kandijkklontjes en een prettig zitje?”

Het „joggie” raakte Bill met een steen, precies tusschen zijn oogen.

„Dat kost z'n ouwen heer 500 dollar meer,” zei Bill, die op den grond sprong en den jongen greep. De lummel vocht als een jonge grizzly beer en het kostte ons de grootste moeite hem op den bodem van den wagen te stouwen. Enfin, het lukte toch; we bereikten veilig het hol; ik bracht het wagentje terug naar het dorp, waar we het gehuurd hadden en wandelde terug. Bill was bezig pleisters te plakken in alle richtingen over zijn bekrabd en gescheurd gezicht. De jongen zat bij het vuur; hij had veeren in zijn haar gestoken. Hij wees naar mij met een stok, toen ik binnenkwam, en zei: „Ha, vervloekt bleekgezicht! Durf je het kamp betreden van het Roode Opperhoofd, den schrik der prairies?”

„Op 't oogenblik gaat 't nogal met 'm,” zei Bill, die nu de wonden op zijn beenen bekeek. „We hebben Indiaantje gespeeld. Ik was Old Hank, de gevangene. Verdraaid, wat kan die jongen trappen.”

Ja mijnheer, die jongen beleefde den prachttijd van zijn leven. Hij had zoo'n schik in dit kampeven, dat hij er geen oogenblik aan dacht, dat hij zelf een gevangene was. Hij doopte mij onmiddellijk den spion Slangennoog en gaf het voornemen te kennen, bij het aanbreken van den dag Old Hank te scalpeeren en mij levend te roosteren. Bij het avondeten at hij als een wolf, waarna hij weer in zijn rol terugviel. Hij stak speeches af, dat mij de ooren

rammelden, pookte op de meest onverwachte oogenblikken in het vuur, vroeg Old Hank, waarom diens neus zoo rood was, sloop dan weer door het hol en liet een oorlogskreet hooren, dat Old Hank in elkaar kroop. Die jongen heeft Bill vanaf het begin geterroriseerd.

„Rood Opperhoofd,” zei ik tegen hem, „zou je graag naar huis willen?”

„Ach waarom,” was het antwoord. „'t Is hier leuk; fijner dan thuis. Ik houd van het kampeven. Je brengt me toch niet naar huis, Slangennoog?”

„Nog niet,” moest ik wel zeggen; „we blijven hier nog een tijdje.”

„All right,” zei de aap weer; „ik heb nog nooit zoo'n lol gehad.”

Om 11 uur gingen we naar bed; het Roode Opperhoofd tusschen ons in. Eerst hield hij ons drie uur wakker met zijn geklets over Indianen; toen — ik kon nauwelijks een paar uur geslapen hebben — schrok ik wakker door 'n ijselijk geschreeuw van Bill. Ik sprong overeind en zag, dat de jongen op Billy z'n borst knielde, in de eene hand ons broodmes, met de andere had hij Bill in het haar gegrepen. Hij wou Bill waarachtig scalpeeren. Ik rukte den jongen van zijn borst, ontnam hem het mes en slingerde hem op z'n bed. Maar Bill was vanaf dat oogenblik een gebroken man. Hij sufte wat op z'n bed, maar, zoo lang de jongen bij ons was, heeft hij geen oog meer toegehad. Ik wilde weer gaan slapen, bedacht toen, dat onze gevangene ten opzichte van mij over roosteren had gesproken en bleef de rest van den nacht maar opzitten.

„Zou je denken, Sam,” fluisterde Bill 's morgens, „dat iemand geld zou willen betalen om zoo'n stuk onheil weer thuis te krijgen?”

„Natuurlijk, Bill,” monterde ik op. „van zoo'n kind houden de ouwelui het meest. Maken jij en het Rooie Opperhoofd het ontbijt klaar; ik ga dan den omtrek eens verkennen.”

Ik klom naar den top van onzen heuvel en speurde over het omliggende land. In de verte lag Summit, maar in de omgeving daarvan was alles rustig. „Misschien heeft men nog niet bemerkt, dat de wolven de moeder het lam ontnomen hebben. — De hemel beware de wolven dan,” dacht ik en ging weer naar beneden om te ontbijten. Toen ik in het hol kwam, was ik juist op tijd om den jongen weg te trekken, die op 't punt stond een heeten aardappel van achteren op het hoofd van den niets vermoedenden Bill te deponeeren. Na het ontbijt haalde de lummel een catapult uit zijn zak en ging naar buiten. Bill keek hem somber na. Ik vertelde u reeds, dat hij dezelfde niet meer was. Een oogenblik later hoorden we een soort krijgsgelui voor den ingang en daar het niet wenschelijk was, dat er te veel lawaai gemaakt werd, holden

we beiden naar buiten. De jongen was aan 't schieten met z'n catapult; 't gevolg was, dat Bill een moment daarna bewusteloos aan mijn voeten viel. Een steen, ter grootte van een duivenei, had hem precies achter het oor getroffen. Een half uur lang moest ik koud water op zijn hoofd gieten, vóór hij bijkwam. Daarna greep ik onzen gevangene in z'n kraag en schudde hem, tot zijn botten rammelden. „Als jij je nu niet behoorlijk gedraagt,” beweerde ik, „breng ik je naar huis terug. Begrepen?”

„Het was maar een grap,” zei de slobber, „het was niet mijn bedoeling op Old Hank te schieten. Als ik het spelletje van den zwarten jager mag spelen, zal ik goed oppassen.”

„Ik ken het spel niet,” zei ik. „Dat moet je met mr. Bill maar uitmaken. Hij zal vanmorgen met je spelen. Ik moet weg voor zaken.”

Daarna trok ik me met Bill in een hoekje terug om onze verdere actie te bespreken. „Het wordt tijd,” zei ik tegen Bill, „dat we den ouden Ebenezer den eisch om losgeld laten toekomen. Ik heb wel geen bijzondere opschudding in de buurt van Summit kunnen bespeuren, maar natuurlijk zijn de nasporingen wel begonnen.”

„Sam,” zei Bill bewogen, „je weet, ik ben altijd een goed vriend geweest. We hebben zij aan zij gestaan in aardbevingen, treinberoovingen, vuur, water, cyclonen en bankdiefstallen; en heb je ooit over me te klagen gehad? Maar je gaat toch niet het onmenselijke van me vergen, is 't wel? Je laat me toch niet den heelen dag alleen met dat tweebeenige monster; hé, Sam?” Een angstige toon klonk in Bill's stem.

„Ik kom in den loop van den middag terug. Speel den zwarten jager met hem, dan blijft-ie rustig. En nu den brief voor Ebenezer Dorset.”

Toen ik begon te schrijven, bad Bill mij, met tranen in de oogen, het losgeld te stellen op 1500 dollar, inplaats van op 2000. „We moeten toch bedenken, met menschen te doen te hebben,” zei hij, „en we kunnen van menschen toch niet vergen, 2000 dollar neer te tellen voor zoo'n jongen. Heusch Sam, ik wil het er voor doen; jij kunt 1000 dollar houden, geef mij maar 500.”

Om Bill een genoegen te doen, stemde ik toe; samen brachten we het volgende kattedelletje tot stand:

Den Weled. Heer Ebenezer Dorset.

Wij hebben uw zoontje verborgen op een plaats, ver van Summit. Volkomen nutteloos voor u om een onderzoek in te stellen naar zijn verblijfplaats. De absoluut eenige voorwaarden, waarop u hem kunt terugkrijgen zijn deze: Hedenavond half negen moet door uw gemachtigde 1500 dollar gedeponneerd worden in een doos, welke zich zal bevinden achter den vierden boom op den weg naar Cove, gerekend vanaf de kruising naar Owl Creek.

Indien u de politie waarschuwt, of op andere wijze verraad pleegt, ziet gij uw zoon nooit terug. Wanneer het geld voldaan wordt, zooals verlangd, zal uw zoon drie uur later gezond en wel bij u terugkeeren. Twee Desperados.

Ik krabbelde het adres en stak den brief in m'n zak. Toen ik wilde vertrekken, kwam de jongen naar mij toe en vroeg: „Slangenoo, je hebt gezegd, dat ik zwarten jager mocht spelen, terwijl je weg was.”

„Natuurlijk, speel het,” zei ik, „mr. Bill zal meedoen. Hoe doe je dat spel?”

„Ik ben de zwarte jager,” zei de aap-met-fantasie, „en ik moet naar de kolonisten rijden, om hen te waarschuwen tegen de Indianen.”

„All right,” stemde ik toe. „'t Lijkt me gevaarloos. Mr. Bill zal je wel helpen, de kolonisten te waarschuwen tegen de roode schurken.”

„Wat moet ik doen?” vroeg Bill, wantrouwig naar den jongen kijkend.

„Jij bent het paard,” verklaarde het Roode Opperhoofd. „Je moet op handen en voeten gaan lopen. Hoe kan ik naar de kolonisten rijden zonder paard?”

„Hou 'm bezig,” zei ik, „tot de zaak afgelopen is. Het duurt zoo lang niet meer.”

Toen Bill op handen en voeten zonk, kwam er een uitdrukking in zijn oogen, als in die van opgejaagd wild.

„Hoe ver is 't naar die kolonisten, jong?” vroeg hij, met 'n schorren klank in zijn stem.

„90 mijl, in galop,” zei de jeugdige ellendeling. „Hop, hop!” Hij sprong op zijn rug en drukte zijn hielen in z'n zij.

„In vredesnaam, Sam,” smeekte Bill, „maak voort. Ik wou, dat we het losgeld op 1000 dollar hadden gesteld.”

Ik wandelde stoutmoedig naar Summit en postte daar den brief. In een paar bars, die ik speciaal voor dat doel bezocht, hoorde ik spreken over de sensationeele verdwijning van Ebenezer Dorset's zoon. Dat was mij voldoende; ik ging zoo spoedig mogelijk terug.

In het hol vond ik niemand; ik doorzocht den omtrek; niets. Dus stak ik een pijp op en ging op een rotsblok zitten. Na een half uur werden de struiken voorzichtig op zij geschoven en Bill waggelde te voorschijn. Achter hem, op z'n teenen, sloop de jongen, een grinnik op z'n leelijk gezicht.

„Sam,” stamelde Bill, „misschien beschouw je me als 'n gedegenereerde; ik kan er niets aan doen. Ik ben een kerel, die wat verdragen kan. Maar er zijn grenzen. De jongen is weg. Ik heb hem naar huis gestuurd. In de oude tijden waren er martelaren,” ging Bill door. „Geen van hen kan een tortuur ondergaan hebben, die in aanmerking komt voor vergelijking met wat ik geleden heb. — Ik heb die 90 mijl gereden, weet je. Het zijn er meer dan 90 geweest. Ik ben bont en blauw en ik heb

een beet in m'n hals. Toen was de maat vol. Ik heb 'm den weg gewezen naar Summit en heb hem er, met één schop, twee meter dichterbij getrapt. Sam, het spijt me van het losgeld, maar anders was Bill Driscoll in het gekkenhuis terechtgekomen.”

Een uitdrukking van vrede verspreidde zich over Bill's nu weer blozend gezicht.

„Bill,” zei ik, „is in je familie nooit hartkwaal voorgekomen?”

„Neen,” zei Bill, „alleen malaria en ongelukken.”

„Dan,” ging ik door, „kan je wel even achter je kijken.”

Bill keerde zich om, zag den jongen en ging op den grond zitten. Een uur lang was ik bang voor zijn verstand. Doelloos zat hij grassprietjes uit te trekken. Eerst nadat ik hem eenige keeren verteld had, dat we dien avond nog het losgeld zouden bezitten en vóór middernacht weg konden zijn, leefde hij in zooverre op, dat hij den jongen een soort van slap glimlachje kon geven en hem beloven samen den Russisch-Japanschen oorlog te spelen, zoodra hij zich een beetje beter voelde.

Verborgen in een veilige schuilplaats, lag ik vóór het afgesproken uur in de buurt van den boom. Precies half negen naderde iemand per fiets, stapte af en deponeerde iets in een doos achter den boom. Weer een uur later haalde ik de doos weg, rende er mee naar ons hol. In tegenwoordigheid van Bill opende ik de doos. Er bevond zich een brief in, dien ik bij het schijnsel van de lantaarn voorlas.

Aan twee Desperados.

Heeren,

Heden uw brief ontvangen, met verzoek om losgeld. Uw eisch komt mij voor ietwat hoog te zijn en ik wil u dus een tegenvoorstel doen, dat u ongetwijfeld zult accepteren. U brengt mij Johnny thuis en betaalt mij 250 dollars, in welk geval ik hem wil terug nemen. Alleen

adviseer ik u, hem in donker af te leveren, daar de bureu denken, dat hij voor goed verloren is en ik geen verantwoording op mij neem voor wat zij dengene zouden aandoen, dien zij hem zien terug brengen.

Hoogachtend,
Ebenezer Dorset

„De vent denkt misschien,” smaalde ik, „dat wij gek...”

Maar ik keek naar Bill en aarzelde. Hij had een smeekenden blik in de oogen. „Sam,” zei hij, „wat beteekenen eigenlijk 250 dollar voor ons? We hebben het geld. Nog één zoo'n dag en ik ben gek. Ten slotte lijkt me den eisch van mr. Dorset nog niet zoo buitensporig. Je laat die kans toch niet gaan, hè?”

„Om je de waarheid te zeggen, Bill,” antwoordde ik, „heeft het jeugdig ondiep ook eenigszins op mijn zenuwen gewerkt. We brengen 'm terug — in donker — betalen het losgeld en knippen uit.”

We brachten hem dien avond thuis, dat wil zeggen, we sleepten hem. 't Was precies middernacht, toen we aan de deur van Ebenezer Dorset's huis arriveerden en Bill hem 250 dollar in de hand drukte. Toen de jongen begreep, dat we hem daar achter lieten, zette hij een stem op als een varken, dat gekeeld wordt en klampte zich zoo stijf als een bloedzuiger aan Bill's been. Zijn vader trok hem er geleidelijk af.

„Hoe lang kunt u hem houden?” vroeg Bill.

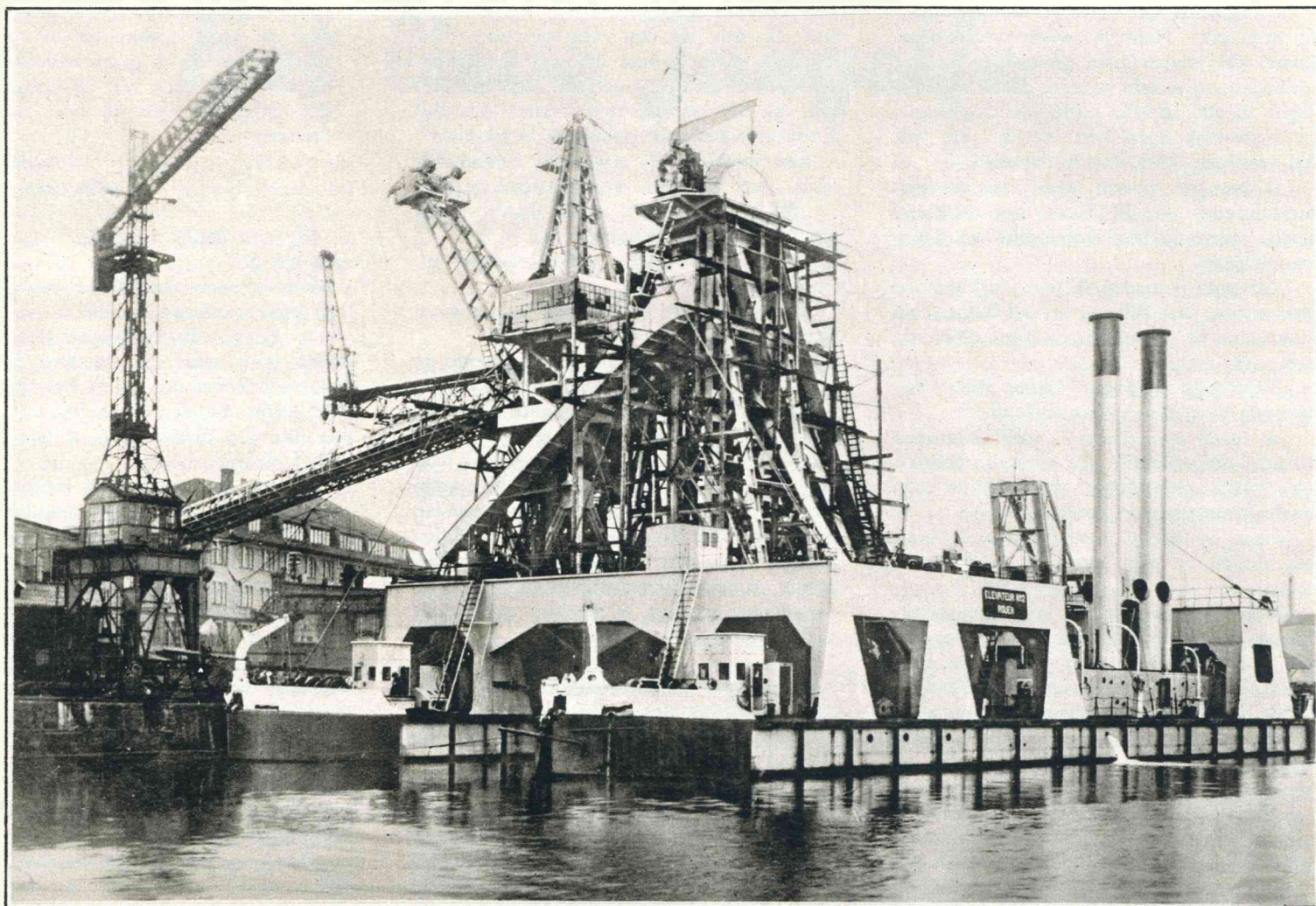
„Ik ben niet meer zoo sterk als ik geweest ben,” zei de oude Dorset, „maar ik denk, dat ik u 10 minuten kan beloven.”

„Genoeg,” zei Bill. „In 10 minuten heb ik de Middel-, Zuidelijke- en Middel-Westelijke Staten gepasseerd en ga over de Canadeesche grens.”

En, donker als het was en dik als Bill is en goed looper als ik altijd ben geweest, Bill was reeds twee mijl van Summit verwijderd, vóór ik hem had ingehaald.

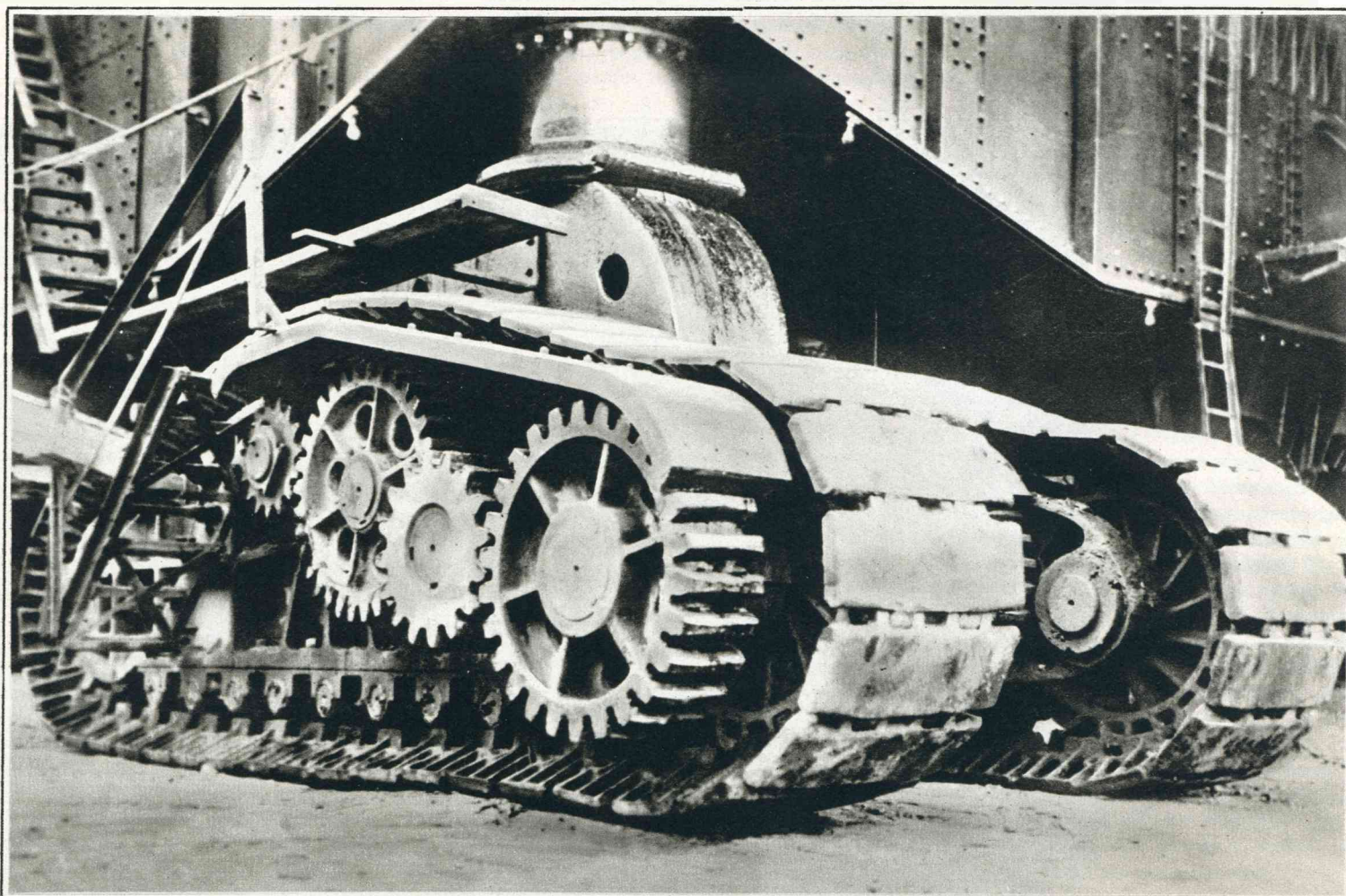
SLAPENDE VRIENDEN
(Foto M.G.M.)

DIT ENORME SAMENSTEL van kranen in een wirwar van staal, dat op alles lijkt behalve op een baggermolen, is een baggermolen, die bestemd is voor het onderhoud van de haven van Rouaan.

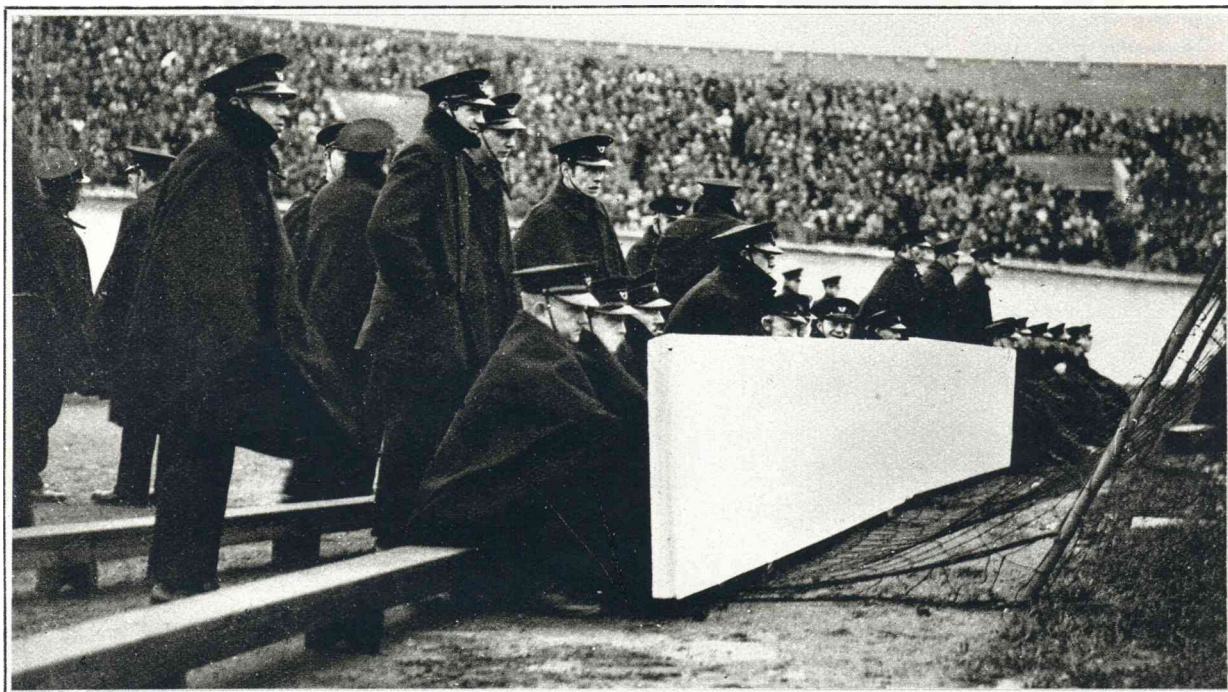
Kolossen

GEEN TANK is dit stalen gevaarte, doch een der vier rupsen van een reusachtige verplaatsbare kraan bij een steenkolenmijn te Du Quoin (Ver. Staten), die een hefvermogen van 100 ton heeft.

DE TORPEDO-VOLG-BOOT, geconstrueerd door den heer W. de Voogt te Haarlem, maakte op de Aalsmeersche plassen een proeftocht voor Marine-autoriteiten. De boot, die bestemd is voor Indië, heeft ten doel, bij oefeningen de gelanceerde torpedo's te volgen en op te vissen. De 500 P.K. motor kan aan het vaartuig een snelheid van 60 K.M. per uur geven.

IN REGEN EN STORM kijken de leden van de Postharmonie, die tijdens den voetbalwedstrijd Holland-België voor de muzikale afwisseling zorgden, naar de verrichtingen van de beide teams.

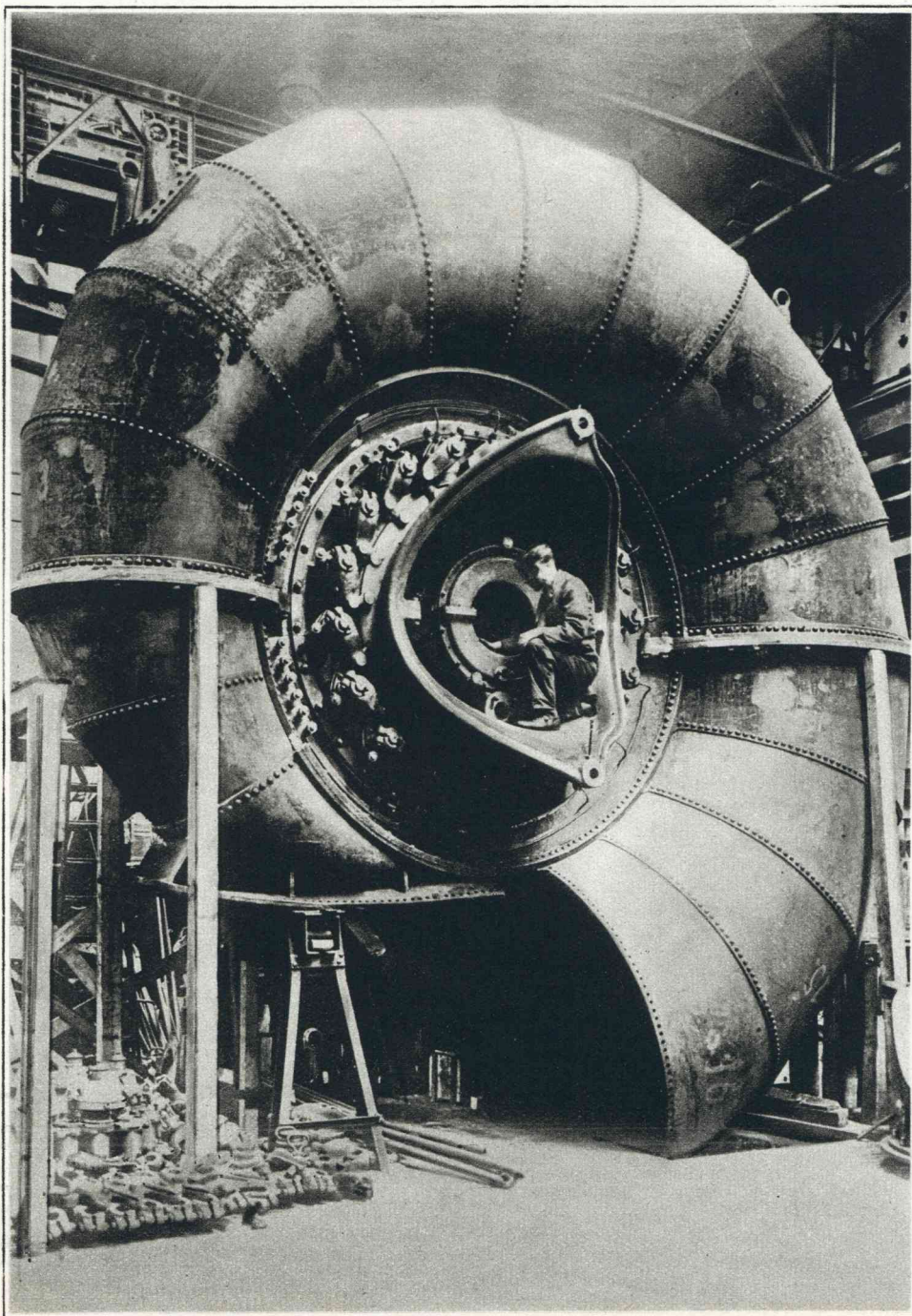
FOTO-
NIEUWS

AUTO-WATERSPORT in Londen tijdens de overstroming van de Theems.

Het Nederlandsche s.s.
MERWEDE op de
Engelsche kust, dat in
den laatsten hevigen storm
bij Newhaven strandde.

EEN REUSACHTIGE
SPIRAAL-TURBINE
voor het water-krachtwerk
bij Pfrombach (Z. Duitsch-
land), waarbij de techniek
zich liet inspireeren door
de vormen, welke in de
natuur te vinden zijn. De
hoogte van den kolos is
ruim 6 M. (men verge-
lijke den arbeider in het
midden); de turbine maakt
250 omwentelingen per
minuut.

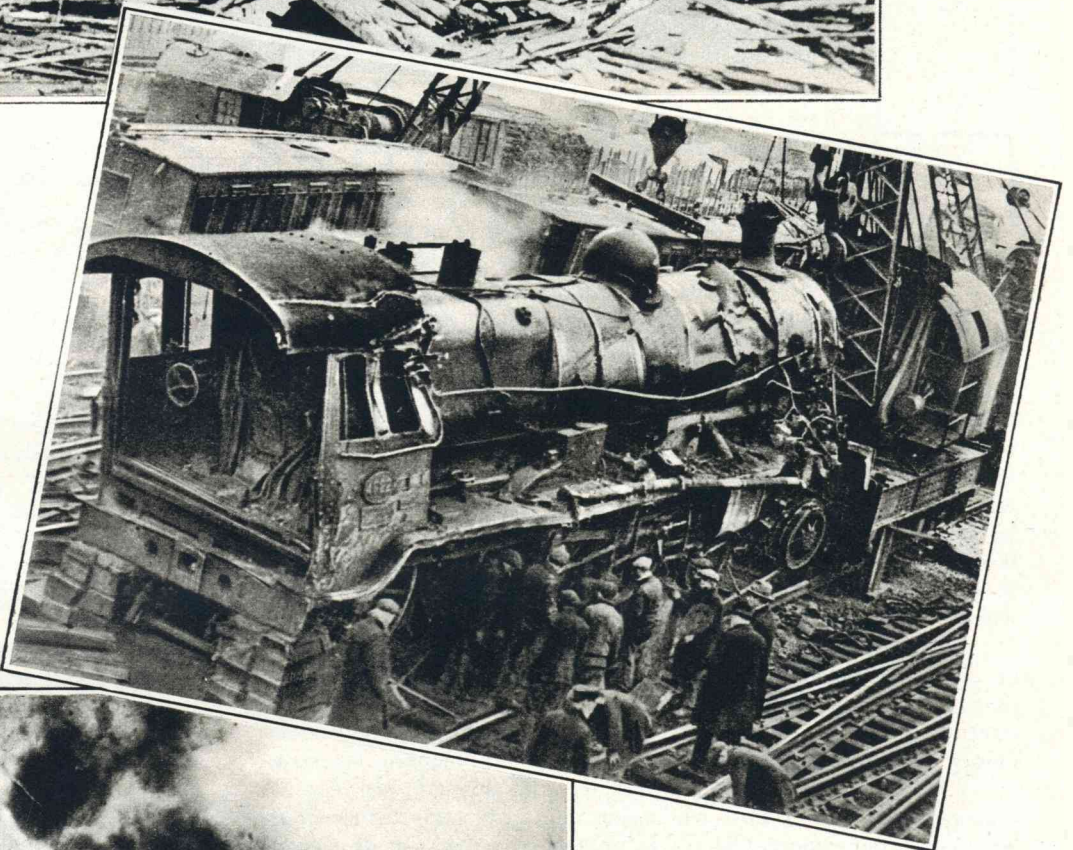
PLAATJES

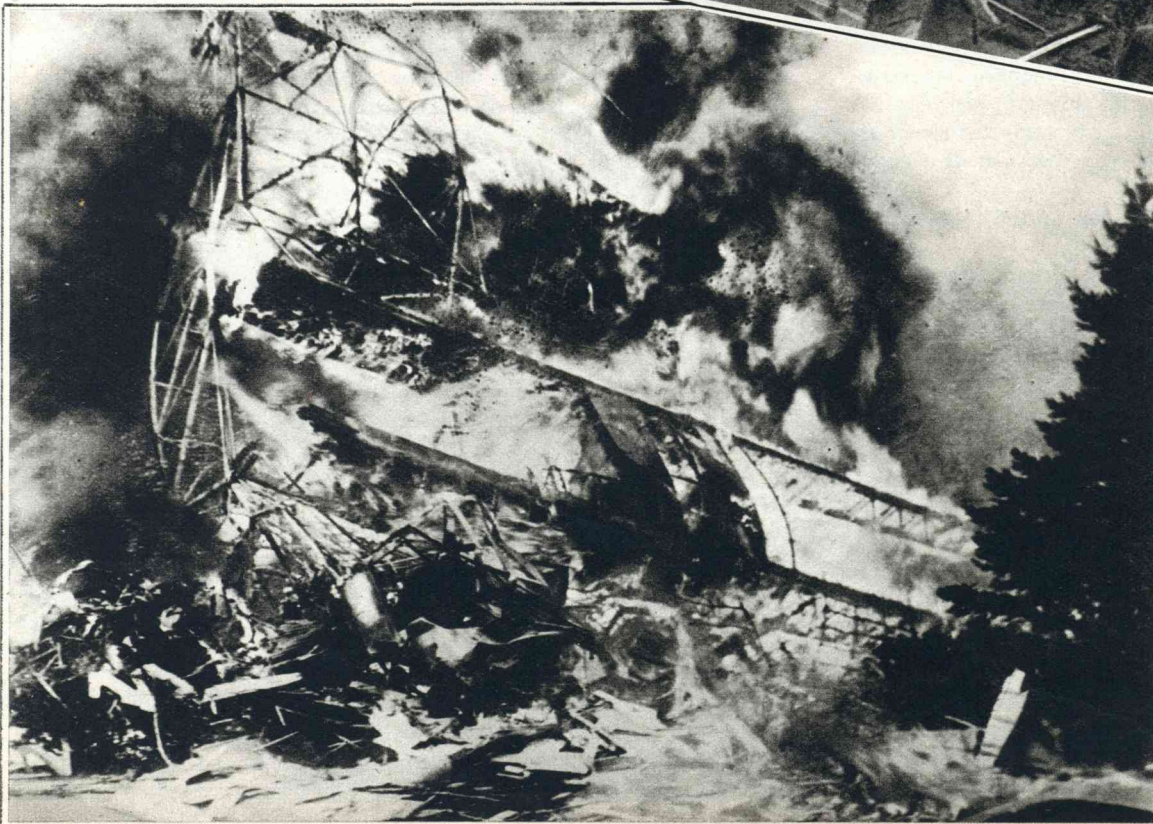
AALSMEEER IN BARCELONA. Een rijke
mand Chrysanthen in de zaal der Aalsmeersche
bloemkweekers ter wereldtentoonstelling van
Barcelona. De Hollandsche kweekerskunst vond
in de Spaansche stad veel verdiende bewondering.

EEN VLOEDGOLF en zeebevingen bracht groote verwoestingen op New Foundland; op sommige plaatsen, zooals deze foto toont, was de grond over een grooten afstand totaal bedekt met de puinhoopen van verwoeste huizen.

DE VERWOESTE LOCOMOTIEF van den arbeiders-trein, die bij Namen ontspoorde, doordat op een steile helling de remmen niet werkten; elf personen werden bij deze ernstige spoorwegramp gedood.

EEN VORMLOOZE vlamrende massa bleef er over van de groote Fokker F 32, die in Amerika brandend omlaag stortte en daarbij twee huizen in vlam zette.

VERWOESTING

DE
LAATSTE
GANG.

HEKSENPROCES

EEN SCHETS VAN ZEVENTIENDE-EEUWSCHE RECHTSPLEGING

door Karl
von Heigel

Het stadje Neuburg, de residentie der hertogen van Pfalz-Neuburg, lag in het licht van een heerlijken Meidag, in 1629. Geen steeg zoo nauw, of de blauwe hemel keek erin tusschen de gevelspitsen door, en de open erkervensiers lieten lentedocht binnen in ieder huis. Eén gebouw slechts bleef van licht en frissche lucht verstoken, — de Heksentoren, die vlak tegen den stadsmuur uitstak boven een wirwar van armoedige huisjes en hutten.

Daar trad binnen de zeergeleerde heer Jeremias Pistorius, schout en doctor in de rechten, vergezeld door den stadsschrijver Johann Specht. En eerbiedig was de groet van den torenvoogd, die de poort ontsloot; want Doctor Pistorius was een statig man, een vroom burger, een rechtvaardige rechter. Dat wist in Neuburg iedereen.

„Waarom ril je?” vroeg de rechter, toen de klerk, het gebouw binnentredend, den mantel wat vaster om zich heen trok. „Nog een beetje ongewoonte hè...! Je twijfelt toch niet aan de schuld van vrouw Rainer?”

De stadsschrijver keek verlegen naar den grond. „Ze heeft tot nu toe alle aanwijzingen afgewezen,” zei hij.

„Dat doet aan die aanwijzingen niets af! Primo zijn in het laatste jaar twaalf heksen met haar naam voor den dag gekomen.”

„Wat de booze geest uit de monden van die vrouwen spreekt, moet men dat gelooven? Telt het woord van een eerlijk man niet veel meer? Volgens haar man is Anna Rainer in de zeven jaren van hun huwelijk een eerbare, trouwe echtgenoot geweest. Zij bidt en zingt haar psalmen. . . .”

„Oók een aanwijzing! Zoo vermommen zich de heksen, alsof ze de allervroomsten waren. Heeft het getuigenverhoor je dan niets gezegd?”

„Hm, die getuigen. . . een herbergier, die slechte zaken maakt, beschuldigt de vrouw van een concurrent, dat ze zijn bier bederft. . . een onnoozele oude vrouw heeft vorig jaar vóór den hagelslag vrouw Rainer op den landweg gezien. . . . Een verdediger zou het makkelijk hebben.”

Pistorius lachte medelijdend.

„We hebben geen verdediging noodig,” zei hij, „alles komt hier op de bekentenis aan. En daar zal meester Jacob voor zorgen.”

„De pijnbank!” mompelde de ander. „En als zij op de pijnbank honderdmaal bekend, liegt ze even zoo dikwijls.”

Sussend legde Pistorius zijn hand op den schouder van zijn metgezel. „Specht,” zei hij, „weet je niet, dat medelieden met toovenaars en heksen óók een aanwijzing kan zijn? In de muziek ben je goed, maar op het gebied der buitengewone vergripen ben je een nieuweling! Anna Rainer is een heks, — haar eigen bekentenis zal de stem der getuigen en die van mijn eigen binnenste bevestigen. Wat moet ik dan doen? De profeet zei tot Koning Achab, dat hij sterven moest, omdat hij een man had begenadigd, die des doods schuldig was.”

De torenwachter lichtte de heeren voor langs gangen en trappen, langs vochtige wanden en lage ijzeren deuren, waarachter hier ketengerammel, daar zacht kreunen gehoord werd. Ergens uit het donker kwam een gil en de stadsschrijver rilde. Eindelijk kwamen zij in de kamer der gerechtszitting. Ook hier drong geen daglicht door; er brandden kaarsen op de tafel, die de gezichten der rechters beschenen. Aan den zolder waren ringen en blokken met geheimzinnige bedoeling aangebracht.

En dan werd door den beul en zijn knecht de aangeklaagde binnengeleid, een slanke blonde vrouw met groote blauwe oogen. Zij moest een mooie vrouw geweest zijn, maar de gevangenis had haar geen goed gedaan. En welk een ellende drukte haar? De vrouw van een welvarenden herbergier, de moeder van twee blozende kinderen, was aangeklaagd „God schrikbarend en onchristelijk te hebben afgezworen en zich met lijf en ziel aan den baarlijken duivel overgegeven” te hebben!

Jaren te voren was de schaduw op Anna gevallen, — toen een stokoude vrouw op de pijnbank „bekende,” dat zij het tooveren van de jonge waardin geleerd had. De volgende heks bi.icht uit, eveneens op den pijnbank, dat ze eens 's nachts met vrouw Rainer naar Würzburg was gevlogen voor het Walpurgisfeest, waaraan drieduizend heksen hadden deelgenomen. Er stierf vee en hagelslag verwoestte de velden. De getroffen burens keken Anna Rainer met booze blikken aan. Het zieke kind van een boerin, dat een kom soep van Anna gekregen had, stierf, — wel eerst drie dagen later, maar juist op hetzelfde uur van de soep. . . Kortom, het mocht bijna een wonder heeten, dat men Anna Rainer jarenlang vrij en ongedeerd tusschen Christenmenschen voort liet leven.

Eindelijk toch werd zij gevangen genomen en naar den heksentoren van Neuburg gebracht. In haar huis, waar men op hertogelijk bevel naar zalfjes en kruiden en andere verdachte dingen zocht, werd weliswaar niets van dien aard gevonden; ook hield de verhoorde onder heiligen eed en tranen (hoewel het spreekwoord zei: „Heksen weenen niet”) vol, dat ze onschuldig was, maar de Neuburgers vertrouwden, dat hun doctor Pistorius de verstokte „tot verdiende straf voor haar misdaden en tot afschrikkend voorbeeld van anderen” tot den brandstapel zou verwijzen.

„Anna Maria Rainer,” begon de schout, nadat zij van haar ketenen was bevrijd, en daar nederig stond, de vochtige oogen op de gestrengen gericht, heelemaal niet duivelsch, „uw heer en levensgezel sluit zich met nadruk aan bij onze eigen hartelijke vermaning aan u, om een onomwonden bekentenis af te leggen. Het is ons bekend, dat gij in het lezen bijzondere bekwaamheid bezit. Lees dus overluide dezen brief van uw man en maak dan onze hoop, dat hij een heilzame werking op u moge uitoefenen, niet te schande.”

Hij reikte over de tafel heen de vrouw een beschreven vel papier toe, en nauwelijks had zij het aangenomen en er een eersten blik op geslagen of zij viel, overmand door aandoening, op haar knieën en bedekte het papier met kussen.

„Lees!”

Zij gehoorzaamde en las met trillende stem, dikwijls door verdriet overmand en tot oponthoud gedwongen, deze woorden:

Mijn goede, trouwe, lieve schat,

Wijl ik nog in Neuburg ben en er voor jou een matras en dekbed en kussen gevorderd wordt, vraag ik mijn lieveling, mij even te laten weten, of ik die hier moet koopen of van huis zal sturen. Ik bid God, dat hij je sterkt en verlicht. Ben je schuldig, mijn schat, beken het dan, ben je onschuldig, wij hebben een genadige overheid, op wie, na God, wij en onze kinderen vertrouwen moeten. Wees met geduld van jou en van mij Godes hoede bevolen. Je trouwe man, zolang ik leef

George Rainer.

Dan volgde nog dit, met kinderhand geschreven:

Onze hartelijke kinderlijke groeten, lief moedertje. Wij laten u groeten, en wij maken het goed. U hebt ons laten zeggen, dat u het ook goed maakt. De almachtige God geve u zijn genade en Heiligen Geest, dat u blij en gezond weer bij ons komt. God geve amen. Lief moedertje, laten ze bier voor u koopen en vischjes voor u bakken, en laat u bij ons een kippetje voor u halen, en als u geld noodig hebt, laat u 't dan halen, u hebt 't nog wel in de la. Houd u goed, lieve, lieve moeder.

Wees duizendmaal gekust

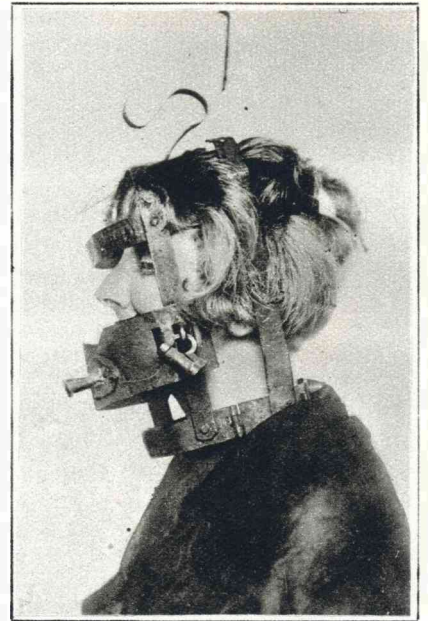
uw Maria en Margarete.

Weer bedekte zij den brief met kussen en herhaaldelijk riep ze: „O, mijn man! O, mijn kinderen! O, mijn lievelingen!”

De schout echter, toen hij haar zoo in tranen zag, — naar hij meende van berouw, — vroeg, met zachter stem dan te voren: „Gij bekent dus willig, aan het diepgevloekte kwaad van tooverij schuldig te zijn?”

Toen verhief zich de vrouw, met de armen ten hemel en riep:

EEN STRAFMASKER, dat vroeger gedragen moest worden door vrouwen, die gelasterd hadden.

„Ik ben onschuldig, onschuldig! Zoowaar er een God in den hemel is, ik weet van niets!”

Toen fronste de schout het voorhoofd en nam de vrouw opnieuw 'n streng verhoor af. Maar zij antwoorde op alle vragen, hoe schrander die ook gesteld waren, dat zij van niets wist. De schout liet haar de martelwerktuigen toonen en haar het gebruik ervan door meester Jacob uitleggen; zij bleef standvastig.

Toen Pistorius bevond, dat alle smeeken en dreigen vruchteloos bleven, beval hij alles gereed te maken voor de „scherpe vrede”.

Twee uren later werd Anna Rainer naar haar cel teruggedragen, — zij had bekend.

„Leest u de passage: „is hooger opgetrokken geworden” nog eens, als 't u belieft,” zei Pistorius tot den stadsschrijver, nadat deze het protocol voorgelezen had.

Specht sloeg blad na blad om en legde den vinger bij de bedoelde plaats.

„Is hooger opgetrokken, is stil geworden en heeft gezegd, dat zij geen heks is. De schroef op het rechterbeen is aangedraaid, waarop zij „o wee” riep. Zij is vermaand, de waarheid te zeggen, zij hield echter vol, dat zij niets wist. De schroeven weer aangedraaid, heeft zij geroepen: o moeder, help me, o Jezus, ontferm u mijner. Is weer stil geworden. Zij is herhaaldelijk vermaand, is er echter bij gebleven dat zij niets kon en niets wist. De schroeven verder aangedraaid, heeft zij eindelijk geweeklaagd en gezegd: men zou haar los doen, zij wou sterven als een heks en zich verbranden laten. Wijl men aan haar waarnam, dat zij op den goeden weg was, heeft men haar van alles bevrijd en haar op een stoel neergezet en haar uitvoerig en nadrukkelijk tot bekentenis vermaand. Waarop zij vrijwillig bekende, ja, zij was een heks.”

„Vrijwillig bekend!” onderbrak Pistorius de lezing. „Vrijwillig!” herhaalde hij met nadruk en keek daarbij een dikken schepen aan, die slaperig het hoofd liet hangen en de duimen om elkaar liet draaien. „Nu nog het vonnis, waarde Specht.”

Deze sloeg meer dan vijftig bladzijden om, — de „positieve uittalingen” — en las dan:

„Op klacht, antwoord, en alle gerechtelijke maatregelen en vrijwillige eigen bekentenis en uittaling is eindelijk als recht erkend, dat weliswaar de pijnlijk beklagde uit genade, wijl zij zich boetvaardig heeft getoond, met het zwaard en bloedige hand van het leven tot den dood gesteld, het doode lichaam echter daarna tot asch verbrand zal worden. Gedaan 29 Mei 1629.”

Hiermee was de rechtszitting gesloten.

Het werd een avond, zoo mooi als de dag geweest was. Pistorius ging vergenoegd zijn weg naar huis. Hier riep hij bekenden een opgewekten groet toe, dan maakte hij een buiging voor een karos vol prinsessen, dan neemt hij de hulde in ontvangst van een invalide, wien hij hulp en voorspraak bewezen heeft.

Nauwelijks had hij, aan zijn huisdeur gekomen, den eersten slag met den klopper gegeven, of de deur werd opengerukt, zijn twee bekoorlijke dochters omhelsden en liefkoosden hem, en boven begroette hem innig de statige huisvrouw.

Wanneer men spreekt over de eigenaardige mentaliteit van vroegere geslachten in verband met de strenge rechtspleging, moge men bedenken dat ook nu nog velen een soort interessant gebeuren zien in een executie, zooals blijkt uit deze foto uit Frankrijk, waar dit jaar een roofmoordenaar werd geëxecuteerd.

MENSCHEN VAN TEGENWOORDIG

JOHAN DE MEESTER JR.

Een kamer waar men kan wandelen. Een ruim en vrij uitzicht vanuit veel ramen over de daken van half Amsterdam. Een groote kamer met veel blauw en rood van stoelen en tafeltjes en wit van muren, moderne affiches, een hangende canapé, een groote krans van de directie van het Vereenigd Tooneel. Trappen, waaraan men spoediger een einde wenscht, waar men zich de vierhonderd-zooveel treden van een Antwerpschen toren herinnert en waar men de moderne techniek zegent, die liften heeft uitgevonden. Een trap, aan het einde waarvan Joh. de Meester Jr., nu in gemakkelijker kleding dan de bemodderde loopgraaf-uniform van captain Stanhope in *De Groote Reis*, staat en lakoniek opmerkt, dat het 'n beetje hoog is. „Maar hoe hooger, hoe vrijer en ruimer.” En ruimte is er in deze kamer.

„Ga zitten, drink thee en vraag.”

Er wordt gevraagd.

Joh. de Meester vertelt over zijn Vlaamschen tijd, de resultaten, die hij als leider van het Vlaamsch Volkstooneel heeft kunnen boeken, zijn afscheid van dit werk met een voorstelling aan het hof te Brussel, waar *De Geschiedenis van den Soldaat* werd gegeven.

„Dikwijls hoort men vergelijkingen maken

tusschen ons land en de burenen van het Zuiden; vooral dilettanten ten onzent, die streven naar een hooger plan dan waarop het amateur-tooneel gemeenlijk staat, denken min of meer jaloersch aan den bloei van en de algemeene belangstelling in het tooneel in Vlaanderen. Maar vergelijking is onmogelijk. In Vlaanderen moet wel nauwer contact tusschen volk en tooneel zijn en dus meer belangstelling, omdat daar het tooneel inniger verbonden is aan de cultuur, de politiek, de groote en brandende vraagstukken van den dag. Overigens is er, wanneer men denkt aan de groote gezelschappen van ons beroepstooneel, voor ons niet veel reden tot artistieke jaloezie op België: in Brussel bijv. zal een tooneel-liefhebber, die een avond in den schouwburg wil doorbrengen, niet zooveel keus hebben als in Amsterdam, den Haag of Rotterdam. Chauvinisme zou in dit opzicht alleszins gerechtvaardigd zijn.”

Op een desbetreffende vraag vertelt de Meester Jr. wien belangstelling en liefde voor het tooneel vanaf zijn prilste jeugd in het hart is gebracht — zijn moeder n.l., echtgenoot van den 80-er schrijver en kunst-redacteur der Nieuwe Rotterdamsche Courant, had een vurig verlangen naar het

tooneel, aan welk verlangen echter nooit kon worden voldaan — op een desbetreffende vraag dan vertelt de Meester Jr. over enkele zijner plannen bij het Vereenigd Tooneel.

„Nijhoff heeft *De Storm* van Shakespeare voor ons vertaald; Willem Pijper schrijft hiervoor de muziek en Moulaert ontwerpt de décors en de costumes. Na het *Hoedje uit Florence*, wat meer een soort September-entrée was, wordt dit wel de grootste opdracht, die ik dit jaar bij het Ver. Tooneel zal hebben te vervullen. De première zal in de tweede helft van Januari te verwachten zijn. Dan is er een drama van een Amerikaan in studie, dat waarschijnlijk in Februari zal gaan.

„Dat drama is *Desire under the elms* van O'Neill. Ik beschouw dit stuk als een der beste producten, zoo niet het beste, van de tegenwoordige dramaturgie. In het werk van O'Neill vindt men realisme; modern realisme, dat een tijdperk ouder is dan dat van Heyermans en den Duitscher Hauptman, doch in den grond van dezelfde structuur is. *Desire under the elms* is het tooneelstuk van de zinnelijkheid in den mensch, waarvan de invloed langzamerhand merkbaar wordt, totdat zij zoo sterk wordt, dat zij tot misdaad voert; het stuk behandelt

Tijl dat onder regie van Joh. de Meester Jr. door het Vlaamsch Volkstoneel werd gegeven; het werd voor enkele jaren ook te Amsterdam in den Stadsschouwburg opgevoerd. In het midden links de Meester als *Tijl* (derde bedrijf).

verder den terugslag daarvan op den mensch. O'Neill vertoont in dit stuk eenige gelijkenis met Dostojewsky; hij bezit de volle vitaliteit, die de Russen en de Amerikanen gemeen hebben. Men heeft zijn drama slechts weinig te veranderen om het tot een Russisch stuk te maken. Men herkent in hem den zoon van een krachtig volk, van een land, dat den schrijver een enormen voorraad rijke stof biedt, frisch en krachtig. Dat geeft het verschil met andere moderne schrijvers. Kaiser, Toller en anderen zijn heel wild begonnen, hebben geëxperimenteerd, tot ze bleven steken; toen zij verder wilden gaan, vervielen zij in het burleske. Uit deze periode is de *Drie Stuivers Opera*, dat bij ons door Alb. van Dalsum is gebracht, het rijpste product van de moderne school in Duitschland. O'Neill is groter. Hij was in staat om een gewoon, echt drama te schrijven, zonder uiterlijke kunstgrepen en middeltjes. Daarom ook is het voor mij een prettige taak, gedurende mijn eerste seizoen in Amsterdam dit stuk te geven, omdat wij in Vlaanderen bij het Volkstoneel ook deze uiterlijke middelen: groteske ensceeneringen of originele regie-vondsten, moesten gebruiken.

O'Neill is ook de eenige buitenlander, die in Rusland wordt gespeeld. Zijn werk is modern, hij heeft er alles wat experiment was van den laatsten tijd, in verenigd. Hij ziet groot; zijn werk is in één, 'n zeer gangbaar woord gezegd: cosmisch. Dat is het ook wat hem onderscheidt van de

Naar mijn meening is hun werk te weinig algemeen; zij zien teveel hun eigen omstandigheden, eigen belevingen. Het is geen toneel; het blijft een gevalletje, zeer geschikt

voor een novelle, maar niet om gespeeld te worden. Evenals mij dat opvalt in het werk van onze schilders, blijft in ons nationaal toneelwerk de visie der schrijvers te veel beperkt tot details. Hun oeuvre kan niet op één plan gesteld worden met de kunst van onze tegenwoordige musici en bouwmeesters; dié hebben de groote lijn. Bovendien is er tusschen schrijvers en toneeldirectie geen contact, geen aanvoelen van elkaars wenschen, belangen, inzichten; er is iets, heb ik geconstateerd, wat ik het best kan aangeven als artistiek wantrouwen. En ten laatste is ook de en degelijkheid een beletsel, om te komen tot een voor beide partijen bevredigend samengaan

Nederlandsche
zwaarwichtigheid

van Hollandsche auteurs en Hollandsche acteurs. Het gaat alles niet zoo prettig, zoo gemakkelijk als bijv. in Vlaanderen; onze schrijvers zijn wellicht dieper dan de Vlamingen, maar zij zijn niet zoo vlot en hebben minder spontaan talent."

„Hoe stond het met de verhouding tot de pers in België?"

„Wanneer ik over de pers spreek, kom ik vanzelf tot vergelijkingen. De toneelcritiek in Duitschland is even degelijk als de Duitsche wetenschap. De toneelrubriek van de dagbladen wordt verzorgd door oude toneelrotten, die het toneel, de techniek kennen, die in hun critieken min of meer diepgaande beschouwingen over stuk en uitbeelding houden. Natuurlijk zal men, als bij iedere vergelijking, rekening moeten houden met de zeer eenvoudige waarheid,

dat Duitschland groter is dan Nederland en dat in een grooter land het toneel en alles wat ermede samenhangt, beter geoutilleerd moet zijn.

Ik heb den indruk gekregen, alsof men hier in dit opzicht lichtelijk vijandig tegenover elkaar staat. In België en Frankrijk was de verhouding, overeenkomende met den volksaard wellicht, jovialer; de toneelrubriek heeft daar echter meer de waarde van publicatie. Ik voor mij voel zoowel voor de Fransche als voor de Duitsche methode. De Hollandsche critiek aarzelt op het oogenblik, welke van de twee richtingen zij zal inslaan."

Het was intusschen lunchtijd geworden. Er werd afscheid genomen.
H. A.

ACHTER DE COULISSEN van den Amsterdamschen Stadsschouwburg, tijdens de voorbereidingen van „Het Hoedje uit Florence", van l. naar r. René Moulaert (decor), Joh. de Meester Jr., mevr. Ibert, Ibert (componist der scène-muziek), L. Arntzenius (dirigent).

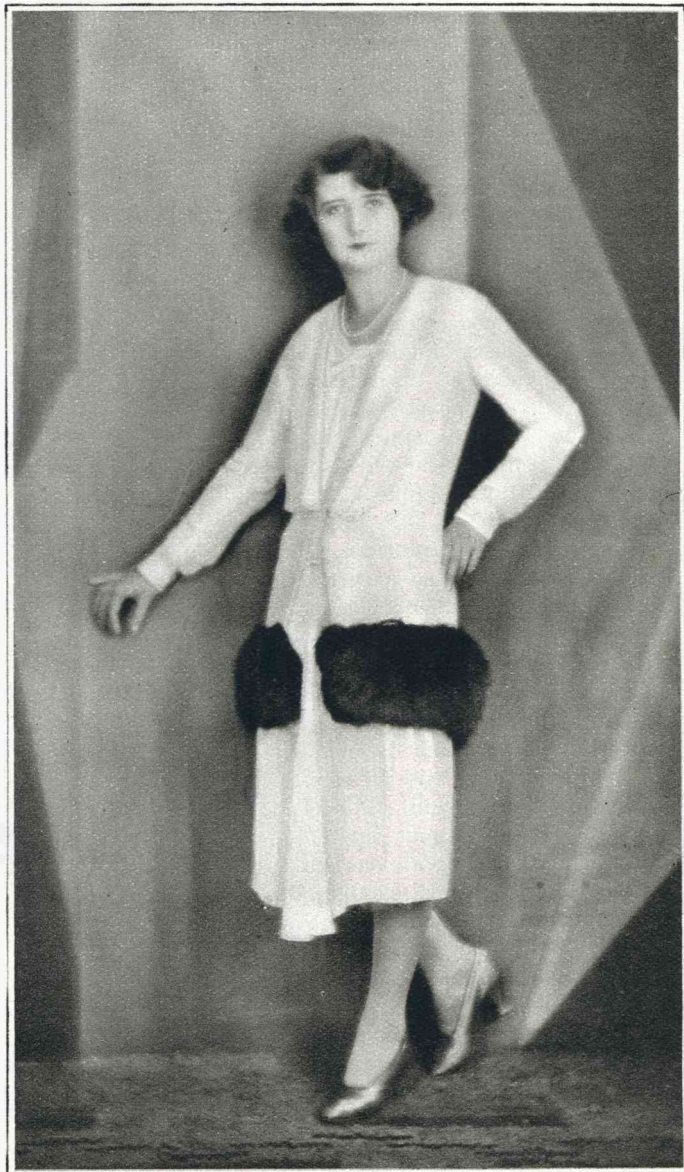
DE MODE EN HAAR TWEEDE GEZICHT

[DWAASEN]
[LEELIJK]

DOOR W. LEVITICUS

Een telkens weerkerend, amusant en niet geheel ongevaarlijk verschijnsel op het schouwtooneel der mode, zijn de buitenmodelsche fantasieën, waarmee de groote Parijsche couturiers een ietwat geëpateerde vrouwenwereld van tijd tot tijd komen verrassen.

Op mode-shows en rennen, in elegante badplaatsen en bij de wintersport, in ieder mondain centrum, kan men tusschen veel interessant mode-nieuws, doorgaans eenige van die buitensporige modellen zien, waarmee de mode-ontwerper zijn eigen gezag en de volgzzaamheid van het publiek peilt. Dergelijke experimenten ontstaan voornamelijk uit den overmoed van den succesvollen couturier; ze zijn gekruid met een tikje humor, maar er zijn nog altijd veel — te veel — kritieklooze modeslavininnen, die ze als bitteren ernst beschouwen en alles, zonder uitzondering, braaf bewonderen.

AVOND-COMPLET
in wit en zwart (Fig. I).

„Wat snoezig, wat beeldig, wat echt Patou,” hoorde ik onlangs, op een mode-show, verrukt uitroepen, toen een mannequin een avond-hoofdtooi à la Helen Wills introduceerde, een fanatieke, brokaten klep, die den blik van de draagster niet beschermt, maar belemmert. Niemand beseft beter dan Jean Patou zelf, met zijn zuivere intuïtie en zijn onfeilbaar stijlgevoel, hoe hinderlijk, hoe volkomen zin- en doelloos een dergelijke hoofdtooi is en hoe vals het effect bij een avondtoilet; — maar het is hem een sportieve prikkel, te zien, hoe ver hij gaan kan in deze, en daarom veroorlooft hij zich een grapje, dat veelal niet als zoodanig herkend, en dat door verblinde enthousiastelingen au sérieux genomen wordt.

Niet alleen Patou, ook andere mode-ontwerpers verrassen ons zoo nu en dan met zulke grillige fantasterijen. Men kan zelfs de geheele lange-rokken-rage als zoodanig beschouwen. Zeker, wanneer een feilloos figuur het veroorlooft, en de omstandigheden van dien aard zijn, dat men het contact met het vulgaire asfalt ten allen tijde kan vermijden — dan is een sleepjapon een prachtige dracht voor een gala-avondpartij. Overigens echter, . . . maar ja, ik was besloten over het afgezaagde probleem van den langen rok niet eerder te spreken, dan wanneer ik de eerste teekenen van een komende revolutie op dat gebied kan berichten.

Het is in het algemeen opmerkelijk, hoe op het groote terrein der mode nog allerlei grif geaccepteerd wordt, dat absoluut onpractisch is en allesbehalve fraai of flatteus. Zoo b.v. de moderne winterhoeden: slechts weinigen kunnen het z.g. „pirate”-model met succes dragen, — dat het een zoo algemeene dracht zou worden, is even onverwacht als onverklaarbaar. Want wat is de bijzondere charme van een hoed.

AVONDMANTEL van koningsblauwe velours chiffon,
met hermelijn-garneering (Fig. II zie artikel).

WAT DENKT U HIERVAN:

een sportcostuum, een namiddag-japon, alle twee of geen van beide? (Fig. III).

die de gelaatstrekken zóózeer accentueert, dat deze, (wanneer ze niet toevallig van bijna klassieke schoonheid zijn of buitengewoon interessant) onbarmhartig verscherpt worden, een hoed, waarvan zij- en achterkant in voortdurend conflict zijn met den mantelkraag, terwijl de voorrand schittert door afwezigheid, en het gelaat van de gelukkige draagster aldus is blootgesteld aan wind, regen, hagel of sneeuw, zoodat het gevaar van een rooden neus niet denkbeeldig is! En een roode neus is nu eenmaal het gevreesde symptoom van verschillende onplezierige eigenschappen, waarvan onverzorgdheid nog de meest onschuldige is.

Een andere typische mode-dwaasheid van dit seizoen zijn de avondmantels, of wat daarvoor doorgaat. Ze reiken ongeveer tot aan de knie en zijn veelal van dezelfde stof als de avondjapon, zoodat een uitgaande vrouw aan één avondmantel „niets” heeft. Men zegt, dat een en ander gecreëerd werd, om heeren stoffenfabrikanten van overtollige meters brokaat en velours chiffon af te helpen, nadat ze jarenlang gezocht hebben over de minimale afmetingen der avondtoiletten. Hoe het ook zij, ons wordt gesuggereerd, dat deze jasjes de ideale avonddracht zijn, maar een dergelijk onpractisch gevalletje laat de draagster en de japon buitenshuis onvoldoende beschermd, terwijl het anderszijds weer zo pompeus is, dat niemand het binnenshuis lang zal aanhouden. De foto's I en II geven een paar excessen op dit gebied, die overigens zonder voorbehoud geaccepteerd zijn. Bij het avond-complet van witte geperleerde crêpe satin zou de garnering van witte vos een charmant contrast kunnen zijn en bovendien zeer aangenaam als kraag; een andere oplossing zou zijn: een

rand aan den rok om de plooiën zwaar, statig en decoratief te doen neervallen. Als rand van het jasje echter is de bontgarneering niet alleen overbodig, maar zij snijdt de figuur in tweeën en zij bederft de silhouet.

Van den anderen mantel frappeert vooral de lijn van de mouw. De hermelijnen slappen zijn buiten elke proportie en kunnen hoogstens dienen, om vazen, glazen en wat dies meer zij, om te gooien, waarna ze waarschijnlijk, voor straf, in den loop van den avond, b.v. bij het sluiten van een auto-portier of deur, leelijk in de knel zullen raken. Ook de wimpel in den rug is meer vreemd dan mooi.

In het volgende model (III) zien sommige verstokte enthousiasten iets als de synthese van sport- en namiddagtoilet; in werkelijkheid is het, door de vreemdsoortige garnering van klungelige kwastjes, zeer on-sportief, en, door een air van quasi-nonchalance, totaal ongeschikt als gekleeder toilet.

Het summum echter van mode-dwaasheid zijn de „gekleede pyjama's”, (zie fig. IV) die nog steeds elke mode-show opluisteren. Zulke omhulsels dienen altijd van kostbaar materiaal te zijn, omdat zij anders direct lichtelijk vulgair aandoen. Men vraagt zich af, wanneer, waarom, en door wie ze gedragen worden; misschien zal iemand, die in 't bezit is van een soortgelijke creatie, dit gewaad zoo af en toe met een verontschuldigend migraine-gebaartje tot tea-gown promoveeren, maar zulke trucjes raken spoedig versleten.

Vele zijn de buitenissigheden op mode-gebied, en wanneer men ze niet devotelijk aanvaardt en imiteert, zijn ze soms van een eigenaardige bekoring, want zij geven de mode een pikante en humoristische nuance, die onze kritische belangstelling gaande houdt, — en dat is waarschijnlijk juist de bedoeling.

PYJAMA van gele en donkerbruine crêpe satin, met goud-lamé (Fig. IV zie artikel).

EEN UITZONDERLIJK HUWELIJK werd gesloten te Aix les Bains tusschen mejuffrouw André Carron en den fameux rijken Aga Khan geestelijk hoofd der Ismaelietische Mohammedanen.

NOG GROOTER EZEL

DOOR MAX VIOLA

La Rochefoucauld beweert, dat het veel gemakkelijker is, eene geliefde te veroveren dan er eene kwijt te raken. Dit zou nu en dan zelfs onmogelijk zijn, aldus wil ik er aan toevoegen, wanneer er niet voor iederen mensch, al is hij ook nog zoo'n ezel, niet een andere te vinden was, die nog grooter ezel blijkt te zijn. Ik heb het aan den lijve ondervonden.

In de tram ontmoette ik haar voor het eerst. Ik weet niet, wat er voor een onmogelijk idealisme in mij huist — maar zelfs het leelijkste meisje kan mij voor het oogenblik betooveren, als haar gelaat bleek is en wanneer er uit haar oogen iets schijnt te spreken, dat als „diepe droefgeestigheid” tot in de monsterachtigste variaties pleegt bezongen te worden.

Ik zat behaaglijk gekromd op mijn bank en zij stond dicht voor mij, zich vastklemmend aan een lus. Haar bovenmate slanke figuur zwiepte heen en weer als een rietstengel in den storm en haar diep-droefgeestige oogen blikten mij zóó smeekend aan, dat het mij koortsig-heet door de zenuwen ging en ik van mijn divan opsprong, als had mij een tarantula gestoken. Ik wees haar mijn plaats en zij dankte, o, zoo weemoedig, zoodat ik reeds een

krieuweling in het hart gevoelde, nog vóór zij zich neergevouden had. Weliswaar was zij meer dan mager, haar neus was te groot en haar lippen waren te dun, maar zij had een uitgebleekte tint en den bewusten diep-droefgeestigen blik in de oogen, en — het is sterk maar waar — momenteel was ik wég. Smachtend omvatten haar mijn blikken, niet minder smachtend omvatten hare blikken mij en wij begrepen plots en zonneklaar, dat hier twee boonenstaken elkaar hadden leeren kennen en beminnen.

Het werd nog erger. Een ongelikte vlegel trad haar zoo overmoedig op de ekster-oogen, dat zij het uitkreet van aandoening. Ik gaf hem een stoot, dat hij den wagen uitgevlogen zou zijn, als de andere passagiers niet voor de reactie hadden gezorgd. Een zoete blik was het loon voor dezen ridderlijken dienst.

Eindelijk wilde zij uitstappen. Ik sprong van de treeplank en tóén sprong zij, maar ze deed het met zooveel toewijding, dat zij stellig gevallen zou zijn, als ik haar niet had opgevangen. Daar lag zij nu in mijne armen, het schoonste Kerstcadeau, dat men ooit in Februari ontvangen kan. Zij werd

een heftige smart in den voet gewaar en kon niet loopen; natuurlijk nam ik een wagen en tilde haar erin, en zoo zocht de bestuurder voor ons beiden den weg naar haar woning. Aanvankelijk bleef zij sprakeloos, maar in haar betraande oogen stond vurige dankbaarheid te lezen. Ik kreeg het steeds benauwder; dan stiet zij eenen zwakken kreet uit en boem, lag zij in mijn armen en kuste mij met zooveel gloed, dat ik het betreurde, niet verzekerd te zijn tegen brandschade.

De rit duurde zowat een kwartier. Hoe ik dat heb doorgestaan; hoe ik voor den verkussings- en veromhelzingsdood bewaard bleef, is mij nog heden een raadsel. Maar genoeg, wij bereikten haar pa.

„Ziehier mijn redder, mijn geliefde, mijn ideaal! Hem of geenen!” Met deze woorden vloog zij haar pa, een heer met krijghaftigen snorrebaard, om den hals. De teedere vader keek mij niet eens aan; hij greep mijn hand, legde die in de hand zijner dochter en sprak ontroerd: „Behoort dan trouw elkander toe, kinderen, hebt elkander lief en weest gelukkig. Een eeuwig glanzende zon moge uw echtelijk pad verlichten.” Hierop gebruikte hij met groot rumoer zijn zakdoek en zie, ik lag weer in

de saus, want Hilde was weer aan mijn borst gezonken en weende daar een kleine Niagara van vreugdetranen.

„Daar zit je nou!” riep ik mij zelf inwendig hoonlachend toe. „Of je laat je steelsgewijs trouwen, of je springt van de vierde verdieping naar omlaag — een derde mogelijkheid is er niet meer voor je!” Maar ik had niet veel tijd om te rekenen, want voor ik mij het angstzweet nog goed en wel van de slapen had gewischt, was Hilde het met pa al eens over haar bruidstoilet, over de huwelijksreis en over den stijl onzer toekomstige meubelen. Ik geloof, dat ze juist op het punt stonden een naam voor den eersten nakomeling te kiezen.

„Hendrik, je staat mij tegen!” riep mijn innerlijke mensch mij toe en een koorts-rilling voer mij door de leden. Met het portret van Hilde in de hand en den gloed van haar kussen op al mijn trekken, en den druk van haar vaders hand in mijn middelhandsbeentjes, ijde ik als een gek 't huis uit.

Mijn haren mochten buskruit, mijn hoofd een bom, mijn lichaam een torpedo, mijn armen en beenen dynamietpatronen worden, terwijl mijn heele persoonlijkheid als stoker op een locomotief optrad, zoo zwoer ik mij zelf toe, eer ik nog ooit een voet in de straat zette, waar mijn geliefde Hilda haar genoeglijk tehuis bezat. Maar ach, pech is als drijfzand. Ik had mij den volgenden morgen den slaap nog niet uit de oogen gewreven, of Hilda stond voor de ontbijt-tafel. Zij maakte aanstalten om mijn kamers in een zwembassin te veranderen en slechts aan de bondige verzekering, dat ik beslist om acht uur op 't kantoor zijn moest, had ik het te danken, dat zij alleen in genoemd bassin bleef en ik door de achterdeur ontsnappen kon. Al mijn pogingen tot desertie waren vruchteloos. Als ik Hilda éénmaal niet bezocht, kwam zij dienzelfden dag twintigmaal naar mij en dan beleefde ik griezelige scènes, waarin doodelijke jaloezie, mishandelde onschuld, gebroken harten en uithet-raam-springen elkaar afwisselden. Het ergste was nog, dat mijn vriend Karel, anders een fideele, doodgoeie jongen, die mij alle dagen kwam opzoeken, zich volkomen aan Hilda's zijde geschaard had. Hij schold mij uit voor tyran, voor hartelozen kerel, voor monster en hij troostte Hilda allermorzaamst, ja, als 't niet anders ging, huilde hij gemoedelijk een stukje mee. Het gebeurde nogal vaak, dat ze elkaar in mijn tent troffen en mij opwachtten, om mij met een hagelbui van verwijten te ontvangen. Tegen wil en dank moest ik mij laten liefhebben.

Op een avond kwam ik thuis en hoorde al vóór de deur, hoe verwoed Hilda de eene stortbui na de andere uit haar oogen slingerde; Karel, mijn goeie Karel, deed zijn uiterste best haar te troosten. Ik deed de deur open; zij huilde voort, zonder op te zien, hij hield haar hand in de zijne en

het was inderdaad ontroerend, om aan te hooren, hoe de arme jongen smeekte en pleitte, om mij in de oogen mijner dwangbruid schoon te wasschen. Ik zag het drama aan en in mijn hersenen ontstond een duivelsch plan. Ik blies mijn wangen op, tot ze pijn deden, mijn oogen glansden, alsof ze pas opgepoetst waren; ik snoof als een locomotief en toen ik mij volmaakt tot Othello had ingericht, stormde ik, mijn dolk van den wand grissend, met een wild gehuil, als was ik een Indianenhoofdman, op het tweetal los. „Boosaardige verraders!” riep ik met donderende stem, „gij waagt het mij te bedriegen? Gij waagt het, mijn gevoelig hart te verscheuren? Ha, nietswaardige vrouw, je huichelde liefde voor mij en je bemint dezen verrader? Onmenschen, doortrapte onmenschen; gij zult mijn wraak gevoelen! Nietswaardige, dien ik eenmaal mijn vriend noemde, met jou heb ik gebroken voor eeuwig! Weg, uit mijn oogen!”

Het tweetal was opgesprongen en kon niet bijkomen van verbazing. Toen ze echter gewaar werden, dat de bloedigste ernst uit mijn oogen vonkte, wilden ze zich verdedigen en trachtten aan 't woord te komen. Maar dat kon ik niet laten gebeuren, want dan was mijn plan mislukt, en dus begon ik opnieuw met sneltreinvvaart te declameeren: „Hoe, gij wilt u nog verdedigen? Gij

durft nog te spreken? Gij waagt het misschien zelfs te loochenen, wat ik met mijn eigen oogen gezien heb? Zwiigg, onwaardige, die mijn geluk ontredderd, mijn schoonste hoop geroofd, mijn rust vernield hebt! Neen, ik wil geen wraak nemen, neen, ik wil het niet, het rechtvaardig lot zal mij wreken. Ik verlaat u, ik zoek een stil plekje op, waar ik mijn smart kan uitschreien, als zij mij niet doodt. Vaarwel, moordenaars van mijn geluk!”

Nog zie ik het voor mij, hoe Hilda weenend aan Karels boezem zonk, hoe Karel op wilde springen om mij tegen te houden — maar reeds had ik de deur knallend in 't slot geworpen en als een wervelwind schoot ik de trappen af. Ik zwaaide mij in een wagon, reed zonder dralen naar het station, dronk drie glazen bier, klom in een coupé en reed diep, diep het land in. Daar bleef ik twee maanden in vrede en rust, zonder gekust of natgehuild te worden; maar toch bleek de tijd nog te kort voor een volledig herstel, want ach, ik was zoo schrikkelijk ontgaan. Eerst toen ik terugkeerde, vóór vier dagen, en als eerste nieuwtje vernam, dat mijn vriend Karel hoog en breed met mijn teedere Hilda getrouwd was, keerde mijn vroolijkheid terug.

Daarom: geen mensch is zó'n groote ezel, of hij vindt nog wel een grooteren.

TERUG naar de kinderjaren. 'n Soort hobbelpaard met vele kleine wieljes, waarmee een snelheid van 20 K.M. per uur bereikt kan worden, is uitgevonden in Londen. De uitvinder is een beroepsdanser, zoodat men geneigd is te veronderstellen dat het minder om de uitvinding dan om reclame gaat.

DE KLEINE MENSCH IN DE GROOTE NATUUR

DE Chef

EN DE SCHOOLJONGENS D O O R E . J . R A T H

Harris bracht meer dan een week door aan zijn bureau in de mayorskamer; het was geen opwekkend werk geweest. Overal voelde hij de tegenwerking van den Chef en zijn aanhangers, die systematisch en met haat bijna, den jongen mayor en het nieuwe bestuur allerlei moeilijkheden in den weg legden. Het ontmoedigde en ontnam hem zijn vertrouwen in de toekomst, wanneer de best bedoelde maatregelen met wantrouwen werden begroet of opzettelijk verkeerd werden beoordeeld.

In een niet zeer opgewekte stemming keerde Winston aldus naar zijn kantoor in de City terug. In de bus vond hij het gewone stapeltje brieven, want hij had geen bediende — een overbodige luxe — die in zijn afwezigheid de correspondentie behandelde. Een beetje lusteloos keek hij de brieven door, totdat . . . Hij las het volgende briefje:

Den heer Winston Harris,
1422 Bonanza-gebouw,
Alhier.

Geachte Heer,

Volgens order verkochten wij 2500 preferente aandelen Union Central à 122³/₄. Het bedrag zal op uw bankrekening worden gestort.

Hoogachtend,
Wagenheim en Forster.

Harris vloog op en stormde de trap af; de deur van zijn kantoor sloeg hij achter zich dicht, zoodat de matglazen ruit waarop zijn naam was geschilderd, de naam, die zoo'n bijzondere aantrekkingskracht op makelaars en financiers scheen te hebben, in scherven op den grond viel. Terwijl hij naar het kantoor van Wagenheim en Forster rende, dicht in de nabijheid, had hij een vagen indruk van zenuwachtige en druk redeneerende mensen in de straat, waar veel kantoren van beursmensen waren gevestigd. Er scheen iets gebeurd te zijn, een revolutie of de dood van een of anderen geldmagnaat, die de beurs in heftige opwindung had gebracht en iedereen tot verkoopen aanzette. Hij drong door de menigte en werkte met zijn ellebogen, want hier en daar stond het opgewonden en zelfs angstige publiek zoo dicht bijeen, dat de straat geheel versperd was. In het kantoor van Wagenheim en Forster liep hij toe op den eersten bediende, dien hij zag en hield hem den brief voor.

„Wat beteekent dat? Waar is je chef? Ik moet hem oogenblikkelijk spreken! Wat beteekent die brief?”

De bediende las den brief en glimlachte beleefd.

„Een oogenblikje, meneer. Ik zal het even vragen.” Hij verdween achter een deur, maar was spoedig bij den ongeduldigen architect-mayor terug.

„Zooals ik dacht, meneer; er staat geen enkele vergissing in den brief.”

Met een korte buiging — de zaak was afgehandeld — wilde de bediende weggaan, maar Winston greep hem bij de revers van zijn jas.

„Ik laat je niet gaan; je zult me eerst alles uitleggen!”

„Uitleggen? Bent u niet tevreden? U hebt gewonnen, meneer! Er is niemand daar buiten, die niet graag in uw schoenen zou staan.”

„Hou je mond en luister naar mij,” zei Winston barsch en zenuwachtig. „Er is genoeg uit te leggen. Ik heb nooit order gegeven om iets te verkoopen. Ik ken de firma niet, zoomin als jij mij kent. Hoor je 't goed? Ik heb geen order gegeven.”

„Werkelijk, meneer?” vroeg de bediende. „Een oogenblikje nog. Ik zal even informeren.”

Maar hij bracht geen nieuws, toen hij weer bij den architect terugkwam.

„Vergissing is uitgesloten, meneer Harris. De jongste firmant heeft de order aangenomen en uitgevoerd, en zeer voordeelig ook.

vind ik, de bijzondere omstandigheden in aanmerking genomen. De beurs is half gek. U zult vanavond de cheque per post krijgen; ik denk, dat het om en bij de vijftien duizend dollar zal zijn. — U wilt me nu excuseeren, meneer? 't Is erg druk.”

De bediende glipte weg; de jonge mayor haalde wanhopig zijn schouders op en wandelde langzaam het kantoor uit. De opgewonden menigte zag hij nauwelijks; de menschen stelden zich erg dwaas aan in hun nerveus heen en weer loopen, hun lawaaiig schreeuwen, dat herhaaldelijk in ruzietoon ontaardde, maar voor Winston was er niets zoo dwaas, zoo absurd, zoo onmogelijk als het geval van Winston Harris, architect en mayor van Auburn, die van hem onbekende makelaars cheques kreeg en bijna niet te woord werd gestaan, wanneer hij de onmogelijke vergissing probeerde duidelijk te maken.

Vijftien duizend dollar! Vanwaar? Waarom? Van wien? Het was een raadsel, geheimzinniger dan hij ooit in een romannetje had gelezen. De wereld was krankzinnig. En de dollars dreigden hem ook krankzinnig te maken. Hij ging naar een restaurant, naar een schouwburg, daarna naar een hotel, want het was te laat geworden om naar Auburn terug te keeren. Hij kon zich echter niet herinneren, wat hij in het restaurant had gebruikt en in den schouwburg had gezien; er was alleen een verward gezoem in zijn hoofd, alsof hij in den trein zat en het gestamp van de rollende wielen telkens herhaalde: vijftien duizend dollar, vijftien duizend dollar. Hij kon er zich niet van bevrijden, het werd een obsessie en hij voelde een vagen angst, dat er een zenuw-uitbarsting moest komen, wanneer de krankzinnige financiers hem voor den derden keer een brief zouden sturen: Wij verkochten heden volgens uw order . . .

Zooals hij verwachtte, vond hij den volgenden morgen de cheque van Wagenheim en een begeleidenden brief. Hij ging ermede naar het kantoor der makelaars en had het geluk er den jongsten firmant te vinden, die gereed stond naar de beurs te gaan.

Hij keek naar het cijfer op de cheque en daarna vragend naar Winston.

„Niet in orde, meneer? Klachten? De markt . . .”

„Ik wil alleen weten, wie de order gaf,” deed de mayor zijn reeds gewoon geworden vraag.

„Uw agent natuurlijk,” antwoordde de man. „Excuseer meneer, ik heb haast.”

„Natuurlijk, mijn agent,” herhaalde Winston in gedachten. Zijn agent, en hij, Winston, had de opdracht gegeven, maar het geleeke er meer op, dat de agent hem geheel beheerschte, dat hij, de opdrachtgever, weinig minder dan de speelbal was van geheimzinnige „agenten,” die vóór hem, óver hem, maar ook buiten hem handelden en hem reeds zoo sterk in hun macht hadden, dat hij binnenkort totaal ongeschikt zou worden voor zijn particulieren arbeid en zijn ambtsbezigheden als mayor. Hij haatte die „agenten” en kon zich voorstellen, dat hij iedereen zou willen neerslaan, die op zijn vraag naar de raadselachtige geldzendingen zou antwoorden: „uw agent gaf de order.”

Bijna den geheelen dag liep hij rond met de cheque; eerst tegen sluitingstijd ging hij naar de Palmer Trust Bank om de cheque op zijn deposito te laten overschrijven. De man aan het loket nam de cheque aan, keek naar het bedrag en boekte de vijftien duizend dollar op de rekening van Winston; hij was zeer beleefd. Hij zou Harris hebben kunnen uitleggen, hem aan den praat houden, tot de politie kwam met boeien en een dichten auto, om den vermeenden oplichter te arresteren en de jonge mayor zou zich hoegenaamd niet verbaasd hebben. Het einde van deze duistere zaak kon niet vreemd genoeg zijn.

En het was geen droom, zooals hij telkens onwillekeurig moest denken. Hij had het gezien in dat boekje, zijn boekje, op de bank: veertig duizend dollar.

II. MEER DOLLARS.

Het bleef geen veertig duizend. Het werd een regen van geld, geen aanhoudende regenbui of een stortregen, maar nu en dan een overstelpende vlaag, waartegen men nergens schuilen kon. Winston kreeg het gevoel, of hij zich verbergen wilde voor een hardnekkigen vervolger, die om al zijn pogingen tot ontvluchting lachte. Regelmatig kwamen de slagen neer, met geld, want Winston voelde het als slagen, die hem onvermijdelijk geestelijk ten gronde zouden richten. De heftige opwinding had reeds plaats gemaakt voor een soort onverschilligheid; spoedig zou dat worden tot een passief zich laten gaan. Het moest eindigen in stompzinigheid, vreesde hij.

Allen en Hartley zorgden voor de volgende verrassing, een cheque voor 32,468,78 dollar, ofschoon het geen verrassing meer genoemd kon worden. Harris holde niet naar het kantoor van deze makelaars, maar wandelde kalm naar de Palmer Trust Bank, stortte het bedrag op zijn deposito en nam den gewonen trein naar Auburn, alles rustig en bijna gedachteloos, alsof hij dit alles voor een ander deed. Hij voelde geen lust meer om inlichtingen te vragen; het zou ook nutteloos zijn, want waarschijnlijk zou men hem niets zeggen, of alleen iets over een agent, den mysterieuzen agent, die hem in zijn macht hield. Hij wilde er niet aan denken; na een week of veertien dagen, meende hij, zou de vergissing aan het licht komen en dan kon hij het geld teruggeven aan den man, die er recht op had. Het wachten was slechts op dien man.

Dezelfde week nog kwam het vierde briefje; nu was het twintig duizend. Winston lette nauwelijks op den naam van de makelaars en de aandelen, die hij verkocht zou hebben. Hij ging naar de Palmer Trust Bank en constateerde, dat zijn deposito weldra honderd duizend dollar zou bedragen.

Dat gebeurde reeds drie dagen later. Winston kreeg in zijn kantoor van het Bonanza-gebouw bezoek van mr. Sageman, vertegenwoordiger van Brown en McKesson. Dezen keer demonstreerde de Macht, zooals Winston het noemde, zich dus niet in een brief en een cheque, maar in een mensch, een levend iets.

„Wij hebben het Blythewood-terrein verkocht,” zei de man van Brown en McKesson.

Winston knikte; de agent — bestond hij of bestond hij niet? scheen dus weer een order te hebben gegeven.

„Zoo, zoo; het is dus verkocht?”

„Verkocht meneer. En ik mag er wel bij zeggen, dat onze firma er een mooien prijs voor heeft gemaakt. U had het niet verwacht, denk ik?”

„Och.... nee....” antwoordde Winston vaag; hij was nieuwsgierig, hoeveel duizenden hij nu weer zou ontvangen.

„De berichten over de trambaan waren juist,” ging zijn bezoeker voort. „Wij hadden het juist bijtijds gehoord. Anders hadden wij het terrein voor veel minder moeten laten.”

„Natuurlijk,” zei Winston. Zou de man nooit het bedrag noemen?

„’t Is merkwaardig,” meende mr. Sageman, „dat iemand twee maanden den koop van een lap grond in beraad houdt en dan plotseling, zonder dat de omstandigheden veranderd zijn, de zaak afmaakt. Met vijf en veertig duizend dollar.”

„Ja, die dingen gebeuren soms, hè?” antwoordde Winston, terwijl hij, met zijn vulpen spelend, zijn onverschil-

lige houding probeerde te bewaren. Het was dus dezen keer vijf en veertig duizend. Het bedrag interesseerde hem niet; hij zou niet verwonderd zijn geweest, wanneer de Macht hem vijf en veertig miljoen had gezonden. Hij dacht over de twee maanden. Twee maanden was de Macht tegen hem aan het werk, veel langer dus dan het hem door de cheques was geopenbaard.

„Uw agent heeft met ons het contract geregeld,” vertelde mr. Sageman, terwijl hij een papier uit zijn actentasch haalde. „De cheque moesten wij aan u geven. — Alstublieft.”

Winston wilde vragen „Wie is die agent van mij?” maar hij bedwong zich; mr. Sageman zoomin als de anderen zou hem een definitief antwoord geven, en tenslotte behoefde deze man van Brown en McKesson van hem niet meer te hooren dan hij reeds wist. Waarschijnlijk wist hij niets, misschien wist hij alles. Winston wilde er niet langer over denken; wat baatte hem alle vragen en vermoedens? Hij nam de cheque dus aan en zei:

„Ik zal u een bewijs van ontvangst geven.”

Toen mr. Sageman vertrokken was, ging Winston weer voor zijn lessenaar zitten en staarde naar de cheque. Hij las hardop en langzaam het bedrag: vijf en veertig duizend, betastte het papiertje, vouwde het op, liet het op den grond vallen. Het was toch werkelijkheid; het papier lag er, hij kon er vijf en veertig duizend dollar op ontvangen. Maar het kon geen werkelijkheid zijn. Het was zoo absurd, zoo totaal onmogelijk....

Met een ruk stond hij plotseling op en greep zijn hoed.

„Heatherton,” mompelde hij. „Hij moet me een verklaring geven, of ik moet me binnen een week bij een krankzinnigen-gesticht aanmelden. Hij kan me zeggen, of het een droom is of niet.”

Dr. Heatherton groette blij verrast zijn patiënt, toen deze, het kamermeisje aan de deur negeerend, in de kamer kwam, waar zijn vriend zitting hield.

„Eindelijk! Ik ben blij je weer eens te zien. Ik vertel aan iedereen, dat een schoolvriend van me het tot mayor heeft gebracht, maar niemand wil me meer gelooven, omdat ik je nooit kan voorstellen. Kun je nooit eens een dag vrij maken?”

„Niet vaak,” antwoordde Winston. „’t Is een druk baanje.”

Dr. Heatherton keek zijn vriend aandachtig aan.

„Ja, je moet hard werken, maar niet te hard. Je doet niet meer dan goed voor je is, zie ik. Maar je moet niet tobben.”

„Tobben? Hoe weet je dat?”

„’t Is mijn beroep om dat te zien,” lachte dr. Heatherton. „Soms weet ik niet, hóe ik het weet. Maar ik weet het. — Jij piekert over iets. Maakt de Chef en zijn bende het je zoo lastig?”

„Johnson heeft er niets mee te maken,” zei de Mayor. „Zij zorgen wel, dat wij hun bestaan niet vergeten en de middelen, die ze gebruiken, zijn niet altijd fair, maar door hen laat ik me niet neerslaan.”

(Wordt vervolgd).

ONDERSCHRIFT ?

Wij vragen onzen abonnees voor deze foto, een voornaam staal van amateur-kunst, een kort, karakteristiek onderschrift. Honorarium f 5.—

BOEK-SCHOUW

J. BRASSER.

Soldatenleven in de Indische Wildernis

Uitgave W. J. Thieme en Cie., Zutphen

Een serie schetsen over het leven van de troepen, die in Atjeh de onrustige hardnekkige elementen moesten bestrijden. De officier-schrijver is een minutieus historicus, die nauwkeurig van alles notitie moet hebben gehouden, doch daardoor meer uitgewerkte aantekeningen geeft, een verslag, dan een vlot verhaal. Beter weet hij te boeien in de meer algemeene schetsen. Het boek geeft een denkbeeld van het moeilijke leven van den steeds patrouilleerenden soldaat in Indië, de langdurige guerilla in Atjeh en de wijze waarop deze guerilla aan beide zijden werd gevoerd.

JOH. VEENBAAS.

Bijbel voor de jeugd

Uitgave W. J. Thieme en Cie., Zutphen

Met behoud van den eenigszins plechtigen stijl van den Bijbel worden door Joh. Veenbaas in dit boek het Oude en Nieuwe Testament in vertelvorm voor kinderen verhaald. Zooals uit enkele passages blijkt (Godheid van Christus, wonderen e.d.) en zooals ook op de titelpagina is aangegeven, is deze jeugdbijbel bedoeld voor vrijzinnige kringen.

H. A.

PROBLEMEN

Alles betreffende deze rubriek te adreseeren aan den heer H. de Jongh, Panorama, Stationsweg 34, Den Haag.

30

Auteur: E. G. Schuller.

(Eerste prijs „The Sports Referee”)

De stand in cijfers is:

Wit: Kh1, Db5, Tf1, Ta7, Lb1, La3, pionnen b2, g2.

Zwart: Ka1, Dh7, Tc8, Tf8, Pe6, Pd8, Lg1, Lg8, pionnen g5, h6.

heeft Piet tweemaal zooveel als Jan. Maar indien Piet één gulden geeft aan Jan, dan hebben ze beiden evenveel.

Hoeveel guldens hebben ze ieder?

32.

Auteur: Raphael.

(„Le Journal Illustré”)

De stand in cijfers is:

Zwart: 12, 13, 16, 17, 19, 21, 23, 24, 26.

Wit: 27, 28, 32, 33, 34, 37, 38, 48, 49.

Wit speelt en wint.

33

Een oude boer liet bij zijn overlijden zeventien koeien na. Hij had in zijn testament bepaald, dat de beesten niet geslacht mochten worden en dat de helft van het aantal koeien voor zijn oudsten zoon was; het derde deel voor den jongsten zoon en het negende deel voor zijn neef.

Hoe gelukte het den erfgenamen de verdeling tot stand te brengen en hoeveel koeien kreeg ieder?

34

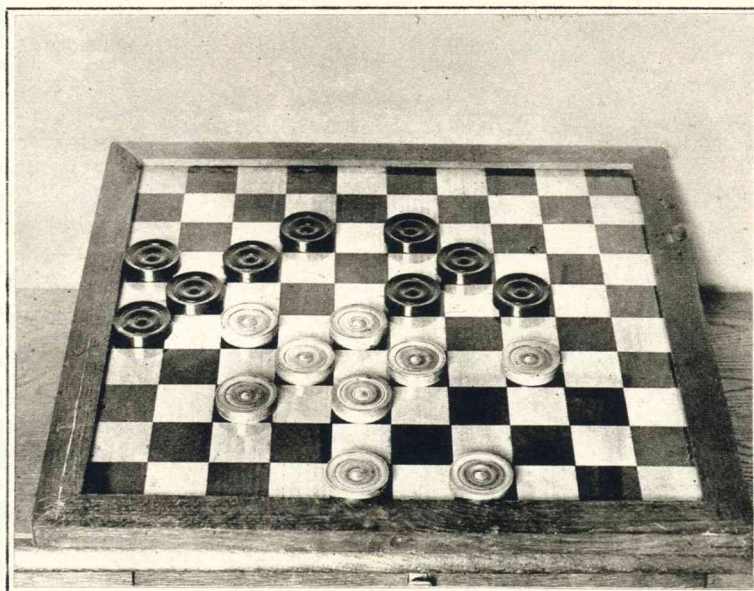
Auteur H. Varenkamp, Den Haag.

„Hoe oud bent U, mammi?” vroeg een klein meisje aan haar moeder. Deze antwoordde glimlachend: „Wel wijsneusje, indien je negen maal zoo oud was als je nu bent, dan zou je juist zooveel ouder zijn als ik nu ben, als je nu jonger bent dan ik ben.”

De moeder was 35 jaar, hoe oud was het dochtertje?

35

Tel vier vijfen bij elkander op, maar zóó dat het totaal $6\frac{1}{2}$ is.

OPLOSSINGEN PROBLEMEN
VORIGE RUBRIEK.

XXVIII. (W. Pauly). De stand was:

Wit: Ka6, Dh4, pion e7.

Zwart: Kf5.

Wit.

Zwart.

1. Ka6-b5!! Kf5-g6

2. e7-e8=D+ enz.

Indien 1....., Kf5-e6 of e5; dan toch 2e7-e8=D+ enz.

XXIX. (Jean Besnier). De stand was:

Zwart: 4, 8, 10, 18, 28, 36, 37, 40.

Wit: 15, 19, 24, 38, 43, 46, 47, 49.

Wit.

Zwart.

1. 49-44 40:49

2. 47-41 36:47

3. 46-41 47:20

4. 41:3 49:14

5. 15:24 4-9 gedw.

6. 24-19 14:46 "

7. 3:5!!

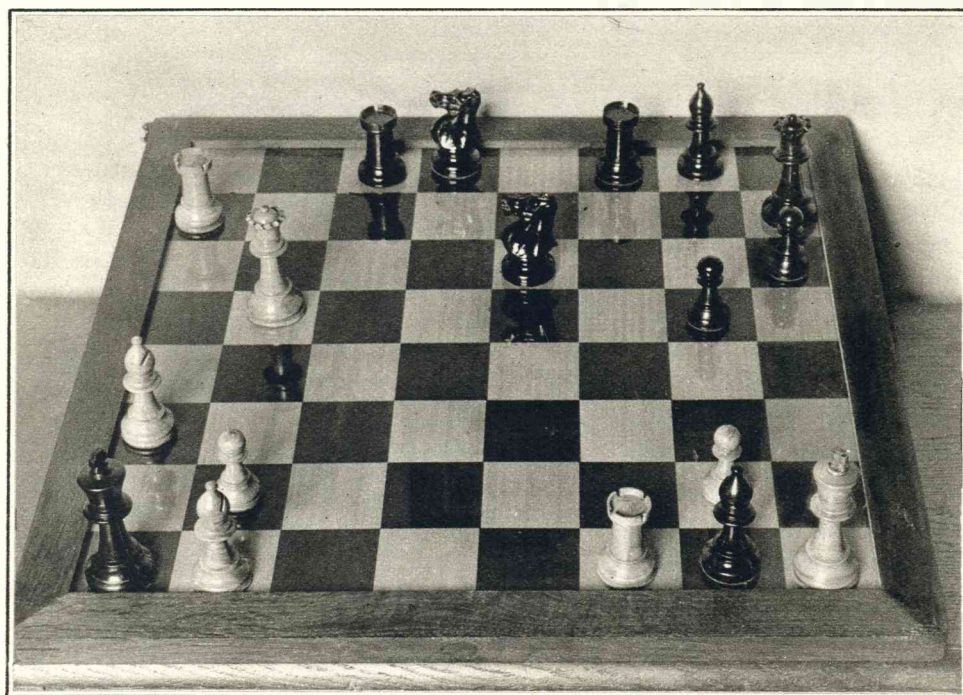
Gewonnen!

CORRESPONDENTIE.

J. B. te 's-Gravenzande. Van No. XXI heb ik inderdaad geen correcte oplossingen ontvangen.

T. K. te Voorburg. Uw opmerking is natuurlijk juist. Maar 721 is gemakkelijker te verklaren, daarom nam ik dat getal.

P. H. I. te Rotterdam. Uw lokzet (dam-probleem) wordt geplaatst.

Wit speelt en geeft mat in twee zetten.

31

Jan heeft guldens.

Piet " "

Indien Jan één gulden geeft aan Piet, dan

CORRECTE OPLOSSINGEN
ONTVANGEN VAN:

F. Kool, Voorburg (XXIII).

J. Kramer, Rotterdam (No. XXII en XXIII).

MIJNHARDT'S
Laxeer
tabletten

TEGEN VERSTOPPING

Bij Apoth. en Drogisten

„THEOPHILE”

Utrechtschestraat 118, Amsterdam
BESTE HAARKLEUR- EN HAARGROEIMIDDEL
Afgehaald f 2.— per flacon
Franco na toezending v. f 2.40
per postwissel of aan postzegels,
rembours f 2.60.

"Laatste" Nieuws

(Van onzen Mars-Corresp.)

HOE KOMEN WE IN CONTACT
MET MARS
Reusachtige fakkel als nieuwste
experiment

Een reusachtig vuurwerk dat zal te zien zijn op de planeet Mars, is het laatste experiment dat men in wetenschappelijke kringen overweegt om met eventuele bewoners van Mars in contact te komen. Deze geweldige fakkel bestaat uit 10 ton metallisch magnesium, en het zal waarschijnlijk afgestoken worden op den top van de Jungfrau in het Berner Oberland (hoogte 11.300 voet of 3122 meter).

Mars is de meest gunstige gelegenheid van alle planeten t.o.v. de aarde en de kortste afstand kan 50 miljoen K.M. bedragen. Het is waarschijnlijk dat de glans van de sneeuwvelden van Mars zal bereiken.

Er gaan hier op onze planeet hard nuchtere gemakken, dat jullie plannen koesteren om ons eens bij te lichten. Men is hier daarover allermint gesticht.

Wij ventelen door het heelal met een bol van slechts $\frac{1}{2}$ diameter van dien van jullie wereldwaterhoofd, maar niettemin hebben wij hier 2 manen, zooals gij mischien wel weet.

Maar we dus over veel en veel meer maanlicht beschikken, dan gij, begrijpt gij zeker wel, dat het funeste wandelen in den maneschijn hier beter staat aangeschreven, dan daar bij jullie.

"Ondubbelzinniger" om het maar eens dubbelzinnig te definiëren. Onze plattelandsburgemeesters hebben 't dan ook niet van noode, verordeningen uit te vaardigen tegen maneschijntoestanding

waardoor zij zich in de Marsiaanse Pers belachelijk maken.

En... kunnen we jullie vlammetje gereedelijk missen! -

Er is hier ijsheerscht geen streven om met jullie in contact te komen; we zullen dus met jullie vuurtje-stoken niet zo handelen als verleden jaar met je geluidsgolven! - We laten je ijskoud aan-prutsen. We geven geen assem! -

't Is natuurlijk om te doen, om te weten hoe wij er uit zien, hè!

Nou, - heel gewoon; heel, heel erg gewoon! Althans niet zoo bespottelijk als jullie.

Raakt is hier 'n wereldsexemplaar tegen onze planeet gesmaakt, (een van jullie oceaans-vliegers, die uit den koers was geraakt.), dat we liefderijk hebben opgenomen. Het was van het mannelijk geslacht, volgens onze geleerden, en lag, door den smak, geheel uit elkaar, wat echter door de hooft-ontwikkelde medische wetenschap op onze planeet, spoedig was verholpen.

Het had na dat herstel, direct alleman's praakt. Raakte om ons zeer superieur-dubbelkopsel; vond onze staarten

geweldig komisch en "spanste" al gauw met onze vrouwen, die, op handen en voeten loopende, door hem in den staart werden geknepen. We hebben hem bevestigd dat ie hier niet op planeet aarde was, doch op de hooftbeschafde planeet Mars.

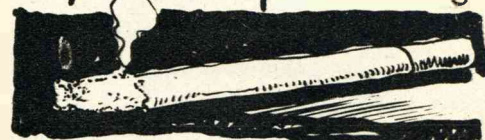

De totaalindruk over z'n soort is dan ook niet onverdeeld gunstig. Alleng heeft ie zich aangepast en onze taal geleerd. In verleden jaar getrouwd en heeft reeds 7 (zeven) maal willen scheiden. Natuurlijk is hem duidelijk gemaakt, dat zulks hier niet te pas kwam. Voort ie muriek, begint ie zich op zeer vreemdsoortige manier te bewegen, alsof ie geplaagd wordt door een vreselijke scabies. Noemt ie "dansen". 'n Allerbespottelijkst opelletje heeft ie ingevoerd: 22 Marsianen die vechten om 1 bal! - Hij loopt er dan tusjchen met 'n fluitje en bloote knieën.

Hij plukt in de velden een gewas dat ie droogt en kerft en daarna in 'n pampierje rolt. Dat ontbeekt ie en houdt het

dan brandend door er voortdurend in te blazen. Dit onsmakelijke voorwerp noemt hij

"cigaret"

en de rook circuleert door geheel z'n enkelen kop; spuit met 2 stralen uit z'n neus.

Hij is verder versot op ons vlekkenwater, dat door ons wordt geberijpt als reinigingsmiddel. Hij drinkt dat als lekkerrij en noemt het: "n borreltje". Verder heeft ie verklaard 27 jaren te zijn. We hebben ons daarover dol geamuseerd! Na omrekening echter in zonnejaren voor planeet aarde, is ons gebleken, dat ie betrekkelijk waarsheid sprak. Indertijd is ie 89 jaren. Alles bij elkaar is dit exemplaar voor ons 'n vrij belangrijk "ding", omdat het komt uit 'n andere wereld, maar verdere kennismaking met z'n soortgenooten, daarna ar wordt slechts matig verlangd!

Er zijn er hier die denken, dat om geen "gelukkig" exemplaar is geworden, maar volgens heerself is ie 'n "doorsnee". Maar als wij u een goeden raad mogen geven, ga dan geen 50.000.000. K.M. van huis! Je tuimelt ondenkbaar vast onderburen met je vliegmaachine, en dan? Natuurlijk val je naast je aarde, omdat ie er te ver bent afgesukeld. En om dan rond te tollen als mekoren of oterren.... oek bedenk: het Heelal is geen Hollywood! Het licht van jullie sterretjes, lijkt te veel op nachtpittjes, wat hoogstwaarschijnlijk dan ook geen slecht beeld is van filmsterren in 't algemeen.

En als gij toch komen wilt, denk dan aan onze inverrechten. Anders laten we je ijskoud aan de deur in de wolken staan! -

Gramme